

OTDK-dolgozat

2023

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR

**A JÖVEDELEMADÓZÁSI FORMÁK KÖZÖTTI VÁLASZTÁS
HATÁSA A KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALATI SZÉKTORBAN MŰKÖDŐ
VÁLLALKOZÁSOKRA**

**THE IMPACT OF THE CHOICE BETWEEN INCOME TAX FORMS
ON ENTERPRISES IN THE SMALL AND MEDIUM-SIZED
ENTERPRISE SECTOR**

Mosnitzka Anna

Konzulens: Dr. Lukovszki Lívía

Kézirat lezárásának dátuma: 2022. 11. 14.

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	1
1. A KKV SEKTOR	4
1.1. A KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK FOGALMA	4
1.2. A KKV SEKTOR MAGYARORSZÁGON	5
1.3. KKV SEKTORT ÉRINTŐ ELŐNYÖK ÉS PROBLÉMÁK	9
1.4. A KKV SEKTOR ADÓZTATÁSA	12
1.5. A KKV-K VÁLLALKOZÁSI FORMÁI	14
1.6. A KKV SEKTOR ADÓJOGI SZEMPONTBÓL	16
2. ADÓTÖRVÉNY VÁLTOZÁSOK	19
2.1. AZ ADÓK RENDSZERE	19
2.2. SZEMÉLYI JÖVEDELEMADÓZÁS MÓDJAI	19
2.2.1. A személyi jövedelemadó alanya	20
2.2.2. A személyi jövedelemadó alapja és mértéke	21
2.2.3. Adótörvény változások	22
2.3. KISADÓZÓ VÁLLALKOZÁSOK TÉTELES ADÓJA	23
2.3.1. A kisadózó vállalkozások tételes adójának alanya	23
2.3.2. A kisadózó vállalkozások tételes adójának alapja és mértéke	24
2.3.3. Adótörvény változások	25
2.4. TÁRSASÁGI ADÓ	26
2.4.1. A társasági adó alanya	27
2.4.2. Társasági adó alapja	28
2.4.3. Társasági adó mértéke	29
2.4.4. Adótörvény változások	29
2.5. KISVÁLLALATI ADÓ	30
2.5.1. A kisvállalati adó alanya	31
2.5.2. A kisvállalati adó alapja és mértéke	32
2.5.3. Adótörvény változások	33
2.6. MUNKÁLTATÓT ÉS MUNKAVÁLLALÓT TERHELŐ ADÓK	33
2.7. VÁLASZTHATÓ ADÓZÁSI FORMÁK ÖSSZEGZÉSE	34
3. MODELLEZÉS	36
3.1. ELSŐ MINTAVÁLLALKOZÁS	36
3.1.1. Kisadózó vállalkozások tételes adója szerinti adózás	36
3.1.2. Átalányadó szerinti adózás	37
3.2. MÁSODIK MINTAVÁLLALKOZÁS	38
3.2.1. Kisadózó vállalkozások tételes adója	38
3.2.2. Átalányadó szerinti adózás	39
3.3. HARMADIK MINTAVÁLLALKOZÁS	40
3.3.1. Kisadózó vállalkozások tételes adója szerinti adózás	40
3.3.2. Átalányadó szerinti adózás	41
3.3.3. Vállalkozói személyi jövedelemadó szerinti adózás	42
3.4. NEGYEDIK MINTAVÁLLALKOZÁS	45
3.4.1. Társasági adó szerinti adózás	45
3.4.2. Kisvállalati adó szerinti adózás	47
3.5. ÖTÖDIK MINTAVÁLLALKOZÁS	48
3.5.1. Kisadózó vállalkozások tételes adója szerinti adózás	48
3.5.2. Társasági adó szerinti adózás	49
3.6. MINTAVÁLLALKOZÁSOK ÖSSZEGZÉSE	51
4. KUTATÁSI EREDMÉNYEK	55
4.1. A JÖVEDELEMADÓZÁSI FORMA MEGFELELŐ KIVÁLASZTÁSA	55
4.2. AZ ADÓZÁSI FORMA VÁLASZTÁSÁNAK SZEMPONTJAI	55
4.3. FELMERÜLŐ PROBLÉMÁK AZ ADÓZÁSI FORMA VÁLASZTÁSA SORÁN	56
4.4. ADÓZÓK NYITOTTSÁGÁNAK VIZSGÁLATA	57
4.5. ADÓTÖRVÉNYVÁLTOZÁSOK VÁLLALATVEZETŐI SZEMMEL NÉZVE	57

4.6.	ADÓTÖRVÉNYVÁLTOZÁSOK BEVEZETÉSÉNEK JAVASLATAI.....	58
4.7.	KATA TÖRVÉNY BEVEZETÉSÉNEK JAVASLATAI.....	58
4.8.	A KATA TÖRVÉNY ALÓL KILÉPŐ VÁLLALKOZÁSOK	59
4.9.	EGY IDEÁLIS ADÓNEM A KKV SZÉKTORNÁK.....	60
5.	ÖSSZEGZÉS.....	61
	IRODALOMJEGYZÉK.....	65
	FÜGGELÉK.....	68

TÁBLÁZAT- ÉS ÁBRAJEGYZÉK

1. TÁBLÁZAT: KKV TÍPUSAI.....	4
2. TÁBLÁZAT: VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA ÉS A FOGLALKOZTATOTTI LÉTSZÁM MAGYARORSZÁGON, 2020	6
3. TÁBLÁZAT: A KKV-K ÉS NAGYVÁLLALATOK JELLEMZŐINEK ÖSSZEHOSONLÍTÁSA	11
4. TÁBLÁZAT: TÁRSAS VÁLLALKOZÁSI FORMÁK ÖSSZEHOSONLÍTÁSA	16
5. TÁBLÁZAT: VÁLLALKOZÁSI FORMÁK SZERINTI VÁLASZTHATÓ ADÓNEMEK.....	18
6. TÁBLÁZAT: AZ ADÓK CSOPORTOSÍTÁSA.....	19
7. TÁBLÁZAT: KÖLTSÉGHÁNYADOK VÁLTOZÁSA 2022-BEN.....	22
8. TÁBLÁZAT: ADÓ- ÉS JÁRULÉKMENTES ÖSSZEGHATÁR	22
9. TÁBLÁZAT: KISADÓZÓ VÁLLALKOZÁSOK TÉTELES ADÓJÁNAK BEVÉTELI KERETÖSSZEGE	25
10. TÁBLÁZAT: TÁRSASÁGI ADÓ MÉRTÉKÉNEK VÁLTOZÁSA	29
11. TÁBLÁZAT: FEJLESZTÉSI ADÓKEDVEZMÉNYEK VÁLTOZÁSA.....	30
12. TÁBLÁZAT: KIVA MÉRTÉKÉNEK VÁLTOZÁSA	33
13. TÁBLÁZAT: MUNKÁLTATÓT ÉS MUNKAVÁLLALÓT TERHELŐ ADÓKAT ÉS JÁRULÉKOKAT KIVÁLTÓ ADÓZÁSI FORMÁK	34
14. TÁBLÁZAT: ELSŐ MINTAVÁLLALKOZÁS - KATA.....	37
15. TÁBLÁZAT: ELSŐ MINTAVÁLLALKOZÁS - ÁTALÁNYADÓ.....	38
16. TÁBLÁZAT: MÁSODIK MINTAVÁLLALKOZÁS - KATA	38
17. TÁBLÁZAT: MÁSODIK MINTAVÁLLALKOZÁS - ÁTALÁNYADÓ	40
18. TÁBLÁZAT: HARMADIK MINTAVÁLLALKOZÁS - KATA.....	41
19. TÁBLÁZAT: HARMADIK MINTAVÁLLALKOZÁS - ÁTALÁNYADÓ.....	42
20. TÁBLÁZAT: HARMADIK MINTAVÁLLALKOZÁS - VSZJA.....	44
21. TÁBLÁZAT: KATA ÉS ÁTALÁNYADÓ ÖSSZEHOSONLÍTÁSA.....	45
22. TÁBLÁZAT: NEGYEDIK MINTAVÁLLALKOZÁS - TAO.....	46
23. TÁBLÁZAT: NEGYEDIK MINTAVÁLLALKOZÁS - KIVA	48
24. TÁBLÁZAT: ÖTÖDIK MINTAVÁLLALKOZÁS - KATA	49
25. TÁBLÁZAT: ÖTÖDIK MINTAVÁLLALKOZÁS - TAO	50
1. ÁBRA: EGYÉNI VÁLLALKOZÁS JÖVEDELEMADÓZÁSI FORMÁI KÖZÖTTI VÁLASZTÁS DÖNTÉSI FÁJA	52
2. ÁBRA: TÁRSAS VÁLLALKOZÁSI FORMÁK KÖZÖTTI VÁLASZTÁS DÖNTÉSI FÁJA	53

BEVEZETÉS

A dolgozatom témája A jövedelemadózási formák közötti választás hatása a kis- és középvállalati szektorban működő vállalkozásokra. A téma választásakor nagy szerepet játszott, hogy körülbelül 5 éve dolgozom egy könyvelőirodában, amihez az egyetemi tanulmányaim mellett megszereztem a Mérlegképes könyvelő vállalkozói szakon szakképesítést is. Az alapképzést Gazdálkodási és menedzsment szakon végeztem el, míg most Pénzügy mesterszakos hallgató vagyok. Úgy gondolom, hogy a tanulmányaimból kifolyólag többféle látásmódot ismerhettem meg, amelyet a munkámban és a mindennapi életben is kamatoztatni tudok.

A dolgozatom célja, hogy egy átfogó képet adjak a kis- és középvállalati szektorról, valamint a szektorban működő vállalkozások adózásáról. Ezért fontosnak tartom megvizsgálni, hogy mik azok a kis- és középvállalkozások, és milyen szerepet töltenek be a gazdaságban. A témaválasztásomat alapvetően két tényező motiválta. Az egyik, hogy édesanyám könyvviteli szolgáltatást nyújtó és adótanácsadással foglalkozó egyszemélyes kft-jében dolgozom már 5 éve, azonban egész kiskoromtól kezdve végig kísérte az életemet a vállalkozása. Könyvelőként sokféle vállalkozással találkozom nap, mint nap. Úgy gondolom, hogy manapság nem kerülhető meg a mikro-, kis- és középvállalkozások fontossága sem Magyarországon, sem Európában, hiszen ezek jelentik a nemzetgazdaság egyik alappillérét. Ezért gondoltam úgy, hogy a dolgozatom középpontjában a kis- és középvállalkozások álljanak, majd rajtuk keresztül fogom bemutatni a Magyarországon lezajlott adótörvény változásokat.

A másik motiváló tényező a témaválasztásom során az adótörvények változásainak aktualitása. Egy vállalat adózása, adózási módok kiválasztása mindig új kihívásokat tartalmaz egy induló, de már egy meglévő vállalat számára is. Az utóbbi években a kkv-k adózási rendszere komoly változásokon ment keresztül. Megjelentek új adónemek a régiék mellett, illetve volt olyan is, amely kivezetésre került. Ezek alapján időszerűnek gondoltam, hogy megvizsgáljam, hogy hogyan érintették a változások a KKV szektorban működő vállalkozásokat. Az adónemek és az adókulcsok sokfélesége, az adókedvezmények és az adómentességek rendszere, illetve a már előbb említett adóváltozások megnehezítik a vállalatok vezetőinek, az adóalanyok számára az adózási rendszer áttekinthetőségét.

Az első fejezetben áttekintem a KKV fogalmát és azt, hogy milyen vállalkozások tartoznak ebbe a szektorba. Fontosnak találtam ezek után a szektor magyarországi vonatkozását külön is megvizsgálni. A fejezetből kiderül, hogy hány vállalkozás működik a szektorban Magyarországon, illetve ezek a vállalkozások hány főt foglalkoztatnak. A főbb jellemzők után áttekintettem, hogy milyen előnyök, illetve problémák érinthetik a kis- és középvállalkozásokat. Összefoglaltam, hogy milyen vállalkozási formákat alkalmazhatnak a KKV-k, illetve ezeken a formákon belül milyen adózási lehetőségek közül választhatnak. A fejezet végén pedig megvizsgáltam a KKV szektorban működő vállalkozásokra jellemző adózási magatartást, illetve azt, hogy egy adótörvény változás bevezetése hogyan hat a gazdaság és a vállalkozás életére.

A második fejezetben a KKV szektorban működő vállalkozások által választható főbb jövedelemadózási módokat mutatom be és értékelem. Az adók csoportosítását követően négy főbb adónemet választottam: a társasági adót, a személyi jövedelemadót, a kisvállalkozások tételes adóját és a kisvállalati adót, melyeket részletesebben is jellemeztem. A jellemzéseket követően minden adónemnél megvizsgáltam, hogy az utóbbi időben milyen adótörvényváltozások zajlottak le a KKV-k tekintetében. Összehasonlítottam, hogy milyen munkáltatói és munkavállalói terhekkel kell számolnia a vállalkozónak attól függően, hogy milyen adózási formát választott, illetve, hogy ezek az adózási formák mely terheket váltják ki. Ezek után pedig összefoglaltam az egyes választható adónemek előnyeit és hátrányait és megállapításokat tettem azzal kapcsolatban, hogy milyen vállalkozóknak éri meg választani.

A harmadik fejezetben mintavállalkozások modellezésével foglalkoztam, amelyeken keresztül mutattam be, hogy az egyes jövedelemadózási formák közötti választás milyen hatással van a vállalkozásokra. Az első mintavállalkozásban a tevékenységet egy fő végzi főállásban egyedül, további munkavállalókat nem foglalkoztat. Általában előre meghatározott megrendelések vannak, körülbelül havi 1 millió forint bevételre tud szert tenni. A vállalkozás mezőgazdasági tevékenységet végez. Az első mintavállalkozás adózását KATA és átalányadózás szerint hasonlítottam össze. A második mintavállalkozásnál az elsőhöz képest az volt a különbség, hogy a vállalkozás műszaki tervezési tevékenységet végez. Ez azért meghatározó, mert amíg a mezőgazdasági tevékenységet végző vállalkozás jogosult a 80%-os költséghányad alkalmazására, addig a műszaki tevékenységet végző csak 40%-os költséghányadot alkalmazhat, amennyiben az Szja törvény szerinti átalányadózást választja. A harmadik mintavállalkozásnak év közben

egy nagyobb megrendelése lett, így a tervezett bevételei megugrottak. A vállalkozás építőipari tevékenységet végez, sok költséggel rendelkezik. Ezt a vállalkozást KATA, átalányadó és VSZJA szerinti adózás szempontjából is megvizsgáltam, hogy az adott jövedelemadózási forma szerint milyen terhekkel kell számolni a vállalkozónak. A negyedik mintavállalkozás az előzőekhez képest abban is különbözik, hogy nem egyéni vállalkozás, hanem egy korlátolt felelősségű társaság, ahol az ügyvezetőn kívül további munkavállalók is dolgoznak. A vállalkozás építőipari tevékenységet végez, sok költséggel rendelkezik. A tevékenységre és az árbevételre való tekintettel a KFT az áfa törvény hatálya alá tartozik, havi bevallási kötelezettsége van. Ezt a korlátolt felelősségű társaságot társasági adó törvény szerinti és kisvállalati adó szerinti adózás szerint hasonlítottam össze. Az ötödik mintavállalkozás egy speciális paraméterekkel rendelkező cég. A 2022. szeptember 1-jén hatályba lépett KATA törvény módosítása kapcsán összehasonlítottam, hogy egy betéti társaság, aki régen a KATA törvény hatálya alá tartozott, milyen terhekkel kell számolnia a törvénymódosítás után.

A negyedik fejezetben saját kutatást végeztem, melynek keretein belül személyes interjút készítettem könyvelőkkel az adónem választásának hatásairól, a döntések meghozásának szempontjairól és a saját tapasztalataikról. Az interjú kilenc kérdésből állt. Megállapítható, hogy a válaszadók többnyire egy véleményen voltak, hasonlóképpen látták a vállalkozások jelenlegi helyzetét. Többek között arra is kerestem a választ, hogy a vállalkozások mennyire nyitottak egy új adózási formára, vagy éppen hogyan élik meg a vállalkozások vezetői az adótörvény változásokat. Megvizsgáltam, hogy az új KATA törvény bevezetése során azok a vállalkozások, akik kiszorultak a régi KATA-ból, milyen adózási formát választottak és milyen tényezők segítették a döntésüket. Végezetül pedig azt a kérdést tettem fel az interjú alanyainak, hogy *„Ön szerint milyen sajátosságokkal rendelkező adónem lenne a legideálisabb a KKV szektor szereplői számára?”*, amelyre különböző válaszokat kaptam.

Az utolsó fejezetben összegeztem a levont következtetéseket. Dolgozatom hozzájárul a KKV-k adózási döntéseinek mélyebb megértéséhez, bemutatja sajátos problémáikat és megoldást kínál a szektor helyzetének javítására.

1. A KKV SEKTOR

Mivel az adótörvények mikro-, kis- és középvállalkozásokra (továbbiakban: KKV-k) gyakorolt hatását vizsgálom, így mindenekelőtt áttekintem a KKV-k fogalmát, sajátosságait, illetve, hogy a környezeti változások hogyan hatnak a vállalkozásokra, és ezeket a változásokat részletesen is ismertetem.

1.1. A KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK FOGALMA

A kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény meghatározása szerint „*KKV-nak minősül az a vállalkozás, amelynek összes foglalkoztatotti létszáma 250 főnél kevesebb, és éves nettó árbevétele legfeljebb 50 millió eurónak megfelelő forintösszeg, vagy mérlegfőösszege legfeljebb 43 millió eurónak megfelelő forintösszeg.*”

A törvény a KKV vállalkozásokon belül három kategóriát különböztet meg: mikrovállalkozás, kisvállalkozás és középvállalkozás, amelyet az 1. számú táblázat szemléltet.

1. táblázat: KKV típusai

Vállalkozás típusa	Foglalkoztatottak száma (fő)	ÉS	Nettó árbevétel (millió euró)	VAGY	Mérlegfőösszeg (millió euró)
Mikrovállalkozás	< 10	és	≤ 2	vagy	≤ 2
Kisvállalkozás	< 50	és	≤ 10	vagy	≤ 10
Középvállalkozás	< 250	és	≤ 50	vagy	≤ 43

Forrás: 2004. évi XXXIV. törvény, saját szerkesztés

Mikrovállalkozásnak minősül az a vállalkozás, amelynek az összes foglalkoztatotti létszáma 10 főnél kevesebb, éves nettó árbevétele vagy mérlegfőösszege legfeljebb 2 millió eurónak megfelelő forintösszeg. Kisvállalkozásnak tekintjük azt a vállalkozást, amelynek kevesebb, mint 50 főt foglalkoztat, éves nettó árbevétele vagy mérlegfőösszege legfeljebb 10 millió eurónak megfelelő forintösszeg. Középvállalkozás KKV kategórián belül az a vállalkozás, amelyben a foglalkoztatottak száma 250 főnél kevesebb, éves nettó árbevétele legfeljebb 50 millió eurónak megfelelő forintösszeg vagy a mérlegfőösszege legfeljebb 43 milliónak

megfelelő forintösszeg. A megfelelő kategóriába történő besoroláshoz a fenti szempontok közül elegendő csak kettőnek teljesülnie, hogy megfeleljen a vállalkozás a kritériumoknak. Azonban a foglalkoztatotti létszámra vonatkozó korlátozásnak mindenképpen teljesülnie kell, míg az éves nettó árbevétel és a mérlegfőösszeg közül elegendő csak az egyiknek, tekintettel arra, hogy a feltétel vagylagos.

A törvény ezeken kívül még egy kiegészítő feltételhez, a függetlenségi kritériumhoz is köti egy vállalkozás KKV besorolását, mégpedig: *„Nem minősül KKV-nak az a vállalkozás, amelyben az állam vagy az önkormányzat közvetlen vagy közvetett tulajdoni részesedése - tőke vagy szavazati joga alapján - külön-külön vagy együttesen eléri vagy meghaladja a 25%-ot.”* (2004. évi XXXIV. törvény)

A KKV törvényben található egy úgynevezett kétéves szabály is, amely azt rögzíti, hogy *„Amennyiben egy vállalkozás éves szinten túllépi a 3. §-ban meghatározott foglalkoztatotti létszám vagy pénzügyi határértékeket, vagy elmarad azoktól, akkor ennek eredményeként csak abban az esetben veszíti el, illetve nyeri el a közép-, kis- vagy mikrovállalkozói minősítést, ha két egymást követő beszámolási időszakban túllépi az adott határértékeket vagy elmarad azoktól.”* Újjonnan alakult vállalkozásoknál az üzleti terv alapján történik a besorolás.

Fontos még megemlítenünk a partner- és kapcsolódó vállalat definícióját is. Partnervállalatnak minősül az a vállalat, amely egy vagy több másik vállalatban 25-50% közötti tulajdonosi érdekeltséggel rendelkezik. Amennyiben ez a tulajdonosi érdekeltség meghaladja az 50%-ot, akkor beszélhetünk kapcsolódó vállalatról. Partnervállalat esetében a tulajdonosi hányaddal megegyező mértékben, kapcsolódó vállalatnál pedig teljes egészében hozzá kell rendelni a vállalat saját adataihoz a másik vállalat adatait. Előfordulhat az előbb leírtak alapján, hogy egy vállalat KKV-nek minősül, azonban a tulajdonosi részarányok miatt már meghaladja a törvényben meghatározott méretkategóriát. (Dr. Béza és társai, 2007)

1.2. A KKV SZEKTOR MAGYARORSZÁGON

A nemzetgazdaságok tekintetében a kis- és középvállalkozások jelentős szerepet töltenek be. Közép- és Kelet-Európában, valamint a volt Szovjetunió országaiban, így Magyarországon is, a piacgazdaságra való áttérés egy alapeleme volt a kis- és középvállalkozások létrehozása. A KKV szektor az előbb említett országokban a nagy állami tulajdonú vállalatok privatizációja és felbomlása, valamint számos új, kisméretű

vállalat alapítása révén jött létre, a piaci liberalizációs folyamat eredményeképpen. Ebből az időszakból származó kultúra sok országban élőködőnek tekintette a kisvállalkozásokat és a magángazdasági tevékenységeket, semmint a jólét és az adóalap forrásaként. Ez a felfogás akadályozta a KKV szektor és az adóhatóság közötti együttműködés kialakulását. Ez az Európai Unióra is jellemző, de Magyarországra is egyaránt igaz. Az Európai Unióban jelenleg működő európai vállalkozások 99%-a a KKV szektorba tartozik, illetve az európai foglalkoztatottaknak közel a kétharmadát kis- és középvállalkozások foglalkoztatják. (Engelschalk, 2004)

Magyarországon a 2020-ban működő vállalkozások számát és a foglalkoztatotti létszámadatokat a 2. számú táblázat szemlélteti. Az adatokat vizsgálva megállapítható, hogy az országban a 2020. évi adatok alapján 850.747 vállalkozás folytatja a tevékenységét, amelynek 99% az Európai Unióhoz hasonlóan a kis- és középvállalati kategóriába tartozik. Ezek a vállalkozások összesen 3.198.894 főt foglalkoztatnak, amelynek 65,82%-át a KKV szektor tette ki.

2. táblázat: Vállalkozások száma és a foglalkoztatotti létszám Magyarországon, 2020

Kis- és középvállalkozási kategória	Vállalkozások száma, darab	Foglalkoztatottak létszáma, fő
2020		
0 fős mikrovállalkozások	31 689	–
1 fős mikrovállalkozások	577 753	577 753
2–9 fős mikrovállalkozások	194 754	644 240
Kisvállalkozások	33 376	532 145
Középvállalkozások	5 135	351 331
Nem KKV körbe tartozó szervezetek	8 040	1 093 425
Összesen	850 747	3 198 894

Forrás: KSH, saját szerkesztés

Megfigyelhető a 2. táblázatban az 1 fős mikrovállalkozásoknak a kiemelkedően magas száma. Ennek az egyik oka, hogy Magyarországon egy egyéni vállalkozás létrehozása a legegyszerűbb és legolcsóbb vállalkozási forma. Elektronikus azonosítást követően megtörténik a nyilvántartásba vétel, amelyhez nincs törvényileg meghatározott minimális tőkekövetelmény, ezzel szemben viszont a vállalkozó a tevékenységéből eredő kötelezettségeiért teljes vagyonával felel.

A legtöbb KKV-t egy vagy legfeljebb néhány személy alapította, amelyet a táblázat is alátámaszt. Ebből következik, hogy a tulajdonosi kör többnyire zárt jellegű. A társas vállalkozási formára jellemző jogi forma személyegyesítő jellege a kkt., bt., kft., esetében tovább erősíti ezt a zárt jelleget. Ennek az egyik előnye, hogy a több tulajdonos közös fellépése egyesíti a működéshez szükséges tőkét, tapasztalatot, szakértelmet, kapcsolati hálót, így az teljeskörűen rendelkezésre áll.

Azonban ezzel szemben a hátránya az erős kapcsolatnak a tulajdonosi konfliktusok magas valószínűsége, amelynek a hatása negatívan érezhető a vállalat működésében. Egy másik felmerülő probléma lehet külső tulajdonosok beengedése a KKV-kba. Az egy vagy legfeljebb néhány fős kisvállalkozások nagyon nehezen engednek be új tulajdonost a saját vállalkozásukba, ugyanis nem szeretnék kiadni a kezükből az irányítást, vagy az árbevételük éppen csak saját maguk fenntartására elegendő, további tulajdonosok számára már nem. Ezáltal a külső tulajdonosi tőke általi forrásbevonási lehetőségek korlátozottak, amely a fejlődést is korlátozza. (Dr. Béza és társai, 2007)

A tulajdonos kapcsolati hálójának kiterjedése és mélysége fontos befolyásoló tényezője a vállalkozásnak. Ebből kifolyólag egy KKV sok esetben nem folytat marketing tevékenységet, hiszen a tulajdonos kapcsolati hálózatán keresztül zajlik a vállalat és termékeinek, illetve szolgáltatásainak az ismertetése. Ez sok tekintetben irracionálisabb és kevésbé tervezett, mint egy nagyvállalati marketingtevékenység. Azonban sok esetben ez elengedhetetlen feltétele egy KKV beindításának és piacra való betörésének. (Gáti és Simay, 2015)

Egy KKV-nál többnyire nem lehet a feladatköröket teljes mértékben szétválasztani. A legtöbb esetben a tulajdonos-vezető a vállalkozás magja, aki szinte az összes feladatot maga végzi vagy közvetlenül irányítja. Egy ilyen vállalkozási struktúrában a tulajdonos személyét nem tudja hosszútávon nélkülözni a vállalkozás. Egy vállalkozásnál, ahol egy személy hozza meg a döntéseket, sokkal nagyobb valószínűséggel születhet rossz döntés, mint egy nagyvállalat több főből álló menedzsmentje által. A több főt alkalmazó mikrovállalkozások esetében is a vállalkozás néhány kulcsembertől függ, amely kiszolgáltatottá és sérülékennyé teszi a KKV-kat. Ha a kulcsszemély kiesik a munkából, komoly teljesítménybeli problémákkal kell szembenéznie a vállalkozásnak. (Dr. Béza és társai, 2007)

A vállalat célkitűzéseit nagyban meghatározza alapvetően a tulajdonos elképzelése. Hagyományosan egy kisvállalatnál a tulajdonos egy olyan tevékenységi körű vállalkozásba

kezd, amelyben ő a szakma vagy termék szakértője. Alacsony foglalkoztatotti létszámról vagy egyéni vállalkozásról lévén szó elkerülhetetlen, hogy avval foglalkozzon, amihez képesítése, kompetenciája megfelelő. Ebből kifolyólag a tulajdonosnak konkrét terve van avval kapcsolatban, hogy hogyan képzei el a gyártást, termelést, irányítást vagy éppen a marketinget. (Gáti és Simay, 2015)

Mint ahogy azt már korábban említettem, a KKV-ra nem jellemző a nagyvállalatok által képviselt formalizált szervezeti rendszer, ahol a feladatkörök, hatáskörök, felelősség, irányítási folyamatok jól körülhatárolhatók. A kisvállalatokra inkább az informális rendszerek és a kicsi bürokrácia jellemző. Ennek előnye, hogy a kisvállalatok rugalmasabbak, alkalmazkodó képességük sokkal magasabb, mint a nagyvállalatoké, ahol az egyes feladatkörök elkülönülése miatt az alkalmazkodás lassabb. (Dr. Béza és társai, 2007)

Fontos megemlíteni a KKV-k szerepét a foglalkoztatással, valamint az oktatással összevetve. A kormányzat gazdaságpolitikájának a részét képezi az, hogy milyen típusú munkaerőre tart igényt a jelenlegi vállalati struktúra, azaz az éppen működő vállalkozások. A kis- és középvállalatok meghatározó része kommunikációval, informatikával, K+F tevékenységgel foglalkozik, ahol magasan képzett, felsőfokú végzettséggel rendelkező munkaerőre van szükség. Mivel szakemberekből egyre nagyobb a hiány, ezért a jelenlegi gazdasági irányvonal részét képezi, hogy a felsőoktatásban tanulók számát csökkenteni próbálják, és egy szakma kitanulására ösztönzik a fiatalokat. Azonban azok az országok tudnak gazdaságilag versenyképesek maradni, illetve versenyképessé válni, ahol a lakosságnak a döntő többsége magasan képzett. A KKV szektor meghatározó szerepet tölt be a magyarországi foglalkoztatásban, így, ha a szektor több tőkehez tudna jutni további minőségi munkahelybővülést lehetne realizálni. (Mester és Tóth, 2015)

A KKV-knak gyakran kell szembenézniük új versenytársakkal a piacon, ugyanis általában a tevékenységük nem tőkeintenzív, tehát könnyen tudnak új belépők piacra lépni. Ez ellen egy kisvállalkozás a helyismeretével és a szaktudásával tud a leginkább védekezni, ugyanis egy ilyen kisvállalkozás a termékeit, szolgáltatásait legfőképpen a közvetlen környezetében értékesíti, ott ahol a vállalkozást, a szolgáltatás vagy termék egyediségét már megismerték és keresik. Egy KKV-nak az alkuereje mind a vevőket, mind a szállítókat tekintve alacsony. A vevők alkupozícióját erősíti, hogy sok hasonló terméket, szolgáltatást kínáló KKV található meg a piacon. A szállítókkal szembeni alkupozíciója egy KKV-nak azért alacsony, mert a méretéből kifolyólag nem rendel annyi terméket, mint egy nagyvállalat, aki ezért

lényeges kedvezményeket is kap. Egy KKV kénytelen elfogadni a számára kínált értékesítési feltételeket. A gyenge alkupozíció sérülékennyé teszi a KKV-kat, ugyanis akár a vevői, akár a szállítói feltételek kedvezőtlen módosulása ellen nem, vagy csak csekély mértékben tudnak fellépni, így működésük is kiszolgáltatottabb és kockázatosabb, mint egy nagyvállalaté. (Dr. Béza és társai, 2007)

A magas vállalkozások száma ellenére azonban a kis- és középvállalkozások hatékonysága világszerte, így Magyarországon is elmarad a nagyvállalatok üzleti hatékonyságától. Globális cél a KKV-k és a nagyvállalatok közötti rés csökkentése a KKV-k üzleti hatékonyságának növelésével. (Kecskés, 2018)

1.3. KKV SZEKTORT ÉRINTŐ ELŐNYÖK ÉS PROBLÉMÁK

A kis és középvállalkozások nagyon népszerűek a világban méretük és az ahhoz kapcsolódó előnyök miatt. A piaccal szoros összefüggésben álló, az ügyfelek igényeit jobban megértő, alkalmazottjaival bensőséges viszonyt ápoló KKV-k több szempontból rugalmasabbak, mint a nagyvállalatok. Ez a rugalmasság lehetővé teszi számukra, hogy az akadályokon könnyebben, kevesebb veszteséggel lépjenek túl, mint egy nagyobb vállalkozás. Ezek által a KKV-k előnyökhöz juthatnak a működésük során, amelyek közül néhányat szeretnék részletesebben bemutatni.

A KKV-knak lehetőségük van gyors, akár azonnali döntést hozni. Erre azért van lehetőségük, mert kevesebb költséggel dolgoznak, akár a menedzsment, akár a termelés területén, így egy bekövetkező változást könnyebben végre tudnak hajtani egy egyszerűbb és olcsóbb termelési struktúrában.

Egy kisvállalkozás hatékonyan javíthatja az életminőségét egy családnak. Egy azelőtt alkalmazottként dolgozó vállalkozó vagy cégvezető a munkája, tanulmányai, tapasztalatai során olyan tudást szerezhetett meg, amellyel nyereségesen tud működtetni egy vállalkozást. (Kecskés és társai, 2009)

Egy KKV hatékonyabban tud működni bizonyos szempontokból, mint egy nagyvállalat. Mivel közvetlen kapcsolatban áll a vevőkkel, ezért lépést tud tartani az igényekkel és szükség szerint az igényeikhez tudja alakítani a termékeket vagy szolgáltatásokat. Éppen ezért az ott dolgozók munkastílusa nem monoton, mert egy nagyvállalattal ellentétben egy termékből vagy szolgáltatásból nem több tízezer darab egyforma terméket kell legyártaniuk, hanem legtöbb esetben egyedi, nem futószalagos termelés folyik az adott megrendelésekre.

A magyar KKV szektort több probléma is érinti, melyek közül néhányat részletesebben szeretnék ismertetni.

Az első nehézség, amivel szembe kell nézniük a kisvállalkozásoknak az alacsony bérszínvonal, amely miatt a tapasztalt és képzett munkaerőhöz való hozzáférés korlátozott. A munkaerő Nyugat-Európába történő vándorlása a KKV szektort nagy mértékben sújtotta. A munkaerő minőségének javítására megoldást nyújthatnak a továbbképzések, tanfolyamok, de ez a KKV szektorra nem jellemző. (Hidegh és társai, 2019)

Hátrányba kerülnek a kisvállalkozások méretük miatt az ártárgyalásokon. Kisebb gazdasági erejük miatt az alkupozíciójuk alacsony, illetve korlátozott a hozzáférés a tőkepiacokhoz. A magyar KKV-kra jellemző, hogy nem tőkeintenzívek. Ez abból is következik, hogy az egyéni vállalkozás alapítása nem kötött minimális tőkéhez. Az alacsony tőke magában hordozza a beruházási ráta alacsony szintjét is. Mivel a kisvállalkozások nem tudnak beruházni a fejlett technológiai, termelékenységet növelő gépekre, így elmaradnak a nagyvállalatok termelési színvonalától. (Horváth és társai, 2019)

A legtöbb KKV-nál hiányzik az innováció. Nagyon kevés vállalat használ termelésirányítási rendszereket, sőt a legtöbb vállalkozás még honlappal sem rendelkezik. Hiányzik az innovációhoz szükséges tudás, nem tudnak, vagy sok esetben nem is szeretnének felkeresni külső segítséget, mert vagy bizalmatlanok vagy nem igénylik az innováció meglétét. (Hágen, Holló, 2017)

A generációváltásra a KKV szektorban is kiemelt hangsúlyt kell fektetni. Az egy tulajdonosból álló vállalkozások és az idősödő cégvezetés komoly feladat elé állítja a vállalkozások jövőjét. A családi vállalkozások általában utódlás útján maradnak fent, azonban az örökös vagy örökösök sokszor nem azonos jövőképpel képzelik el a vállalkozás további működését. Ennek az a következménye, hogy a legtöbb KKV nem éli túl a generációváltást. (Hidegh és társai, 2019)

Mint ahogy azt már az előzőekben leírtam, egy kisvállalatban sokszor nem lehet elkülöníteni a szerepköröket, mint ahogy a tulajdonosi és menedzseri feladatokat sem. Ebből az következik, hogy jellemzően azok irányítják a vállalkozásokat, akik alapították. Ezek a vállalatok a működésük során növekedhettek, azonban az irányítási rendszerük rendszerint megmarad az induló vállalkozás szintjén. A döntéshozás és a fejlődés lehetősége is korlátozottabb, mintha egy képzett menedzsment irányítaná a részlegeket.

A KKV-kat irányító tulajdonosok hiányos vállalatépítési kompetenciákkal rendelkeznek. Ahhoz, hogy az egyszemélyes családi vállalkozásból sikeres vállalat legyen, tudatos fejlesztésre, kompetenciákra és tapasztalatra van szükség, amellyel a tulajdonosok nem mindig rendelkeznek. A tulajdonosok nehezen engednek a bizalmukba olyan külső szakértőt, aki stratégia megalkotásától egészen a végrehajtásig segítséget tudna nyújtani a fejlesztésben.

Nemcsak a KKV szektorra, hanem az összes vállalkozásra magas adminisztrációs- és közterhek hárulnak. Azonban a KKV-kra vetítve az adminisztrációval töltött idő túl magas és a közterhek is magasabbak a nagyvállalatok terheinél. (Horváth és társai, 2019)

A KKV-kat ezek alapján több probléma is érinti. Holicza Péter (2016) az egyik tanulmányában ismertette a magyar KKV-kat érintő kihívásokat és a megállapításai szerint 4 fő probléma érinti a vállalkozásokat, amelyek a következők:

- a vállalkozásindításra az oktatás nem készíti fel a vállalkozásokat
- a KKV-k számára a finanszírozás hiányos
- a siker elmaradása esetén a veszteségek jelentősek
- az adminisztrációs eljárások összetettek

3. táblázat: A KKV-k és nagyvállalatok jellemzőinek összehasonlítása

	KKV	Nagyvállalatok
Marketing	Gyorsan reagálnak, hogy lépést tudjanak tartani a gyorsan változó piaci követelményekkel.	Magas fokú piaci jelenlét a meglévő termékekkel. Átfogó értékesítési lehetőségek.
Menedzsment	Dinamikus menedzserek gyorsan reagálnak, hogy kihasználják a lehetőségeket és szívesebben vállalnak kockázatot.	Professzionális menedzserek, akik képesek komplex szervezetek irányítására és stratégia kialakítására.
Kommunikáció	Hatékony, informális.	Nehézkes, szerteágazó.
Pénzügy	Nehézségek tőke bevonására.	Könnyen képes hitelhez jutni.

Növekedés	Nehézségek a gyors növekedéshez szükséges külső tőke megszerzésében.	Képes a termelési bázis bővítésének finanszírozására.
Munkaerő	Megfelelően képzett szakemberek gyakori hiánya.	Magasan képzett szakemberek vonzásának képessége.
Költségek	Méretgazdaságosság nem jellemző, magas egységköltségek jellemzik.	Méretgazdaságosság jellemző K+F, termelés és marketing terén.

Forrás: Keskő és társai, saját szerkesztés

A fenti táblázatban (3. táblázat) a KKV szektor vállalkozásainak és a nagyvállalatoknak a tulajdonságait hasonlítottam össze marketing, menedzsment, kommunikáció, pénzügy, növekedés, munkaerő és költségek alapján. Megállapítható, hogy marketing, menedzsment és kommunikáció szempontból fel tudják venni a KKV-k a versenyt a nagyvállalatokkal, azonban a többi szempont alapján nehézségek figyelhetők meg, mely nehézségek kiindulópontja alapvetően a tőkebevonás problémájából következik. A KKV-k többsége nem szívesen von be külső forrást, illetve nehezen jut hozzá.

1.4. A KKV SZEKTOR ADÓZTATÁSA

Az adóalanyok működésük során arra törekcsenek, hogy az elérhető hasznosságot maximalizálják és ezzel egyetemben az őket érő terheket minimalizálják. Az, hogy ezt az adóalany hogyan tudja elérni, az egyéni döntésétől függ. Az adóalanyak döntenie kell, hogy a vállalkozásának a bevételei, költségei, jövedelemszintje alapján számára milyen adó nem lenne a legkedvezőbb. A működése során mérlegelnie kell, hogy mekkora az ellenőrzés és a lebukás valószínűsége, illetve az elérhető adóelőny és a kiszabható büntetés mértéke, ugyanis nem kerülhetjük meg az adózói magatartás vizsgálatakor az adócsalást sem. Adócsalásnak nevezzük azt a tevékenységet, amikor az adóalany adóelkerülést jogszabályok megsértésével éri el. Ezt a döntést az adóalanyak minden résztevékenysége során meg kell hoznia, ugyanis nem csak akkor beszélhetünk adócsalásról, amikor az adózó a teljes tevékenységének a bevallását elmulasztja, hanem akkor is, amikor csak egy részét nem vallja be. Ezek a be nem vallott jövedelmek, be nem jelentett alkalmazottak a fektetgazdaság részét képezik. (Allingham, Sandmo, 1972)

A foglalkoztatást, ahogy a jövedelmet is, két részre lehet bontani. Fekete foglalkoztatásnak nevezzük azt, amikor a munkavállalónak nincs bejelentett munkaviszonya és a teljes fizetését is így kapja meg. Szürke foglalkoztatás esetén a munkavállaló be van jelente, létezik a munkaviszonya, azonban a tényleges munkabérénél kevesebb összeg kerül bevallásra, így

alacsonyabb a befizetendő adó mértéke. Az adócsalás mellett meg kell említenünk az adóelkerülést is, amikor az adóalany a jogszabály által biztosított joghézagokat kihasználva minimalizálja az adóját. A rejtett és fekete gazdaság az állami költségvetésben bevétel kiesést okoz, hiszen az adóalanyok csak részében vagy teljes egészében nem fizetik meg az adókat és a járulékokat, ezzel szemben pedig igénybe veszik az állam által biztosított szolgáltatásokat. (Allingham, Sandmo, 1972)

A vállalkozások adóztatásának kezelése nagy kihívást jelent a gazdaságnak. Egy vállalat adófizetési kötelezettsége önbevallás alapján keletkezik, míg egy magánszemélytől az adott hónapban kapott béréből automatikusan levonásra kerül. Így a vállalatok számára nagyobb lehetőség nyílik adócsalásra, mint a magánszemélyeknek. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (röviden: NAV) nagy erővel próbálja feltárni az ilyen jellegű szabálysértéseket, azonban a nagy mennyiségű szereplők számából adódóan ennek a teljeskörű ellenőrzésnek a költség-, illetve idő- és kapacitásráfordítása hatalmas mértékű. Magyarországra jellemző, hogy a KKV szektor versenyképességére negatív hatással van az adórendszer és problémát jelent az alacsony hatékonyságú adóztatás kiszűrése. A KKV szektorban történő jogsértések legfőbb oka nem a szándékos adóelkerülés, hanem a jogrendszer összetettsége és annak nehézkes értelmezése jelent problémát a kisvállalati szektor vállalkozói számára. (Louge és társai, 2010)

Van de Mortel (2002) három fázisú modellje alapján három szakaszra lehet bontani egy adótörvény változás bevezetésének szakaszait. Az első szakasz akkor kezdődik, amikor egy országnak meg van a lehetősége és az affinitása a reformra, illetve amikor valamilyen külső tényező miatt arra kényszerül, hogy megkezdje az ország gazdaságának az átalakítását. Az első szakasz akkor ér véget, amikor megkezdődik az új törvényekkel és rendeletekkel kapcsolatos döntéshozatali folyamat. Innentől beszélhetünk második szakaszról, amelyet főként a jogszabályok bevezetése jelent. A harmadik szakaszt pedig onnantól számítjuk, hogy a jogi keretek törvénybe lettek foglalva és bevezetésre kerültek. Ebben a szakaszban a gazdaság magatartásának a megváltoztatásán van a hangsúly. Fontos, hogy a bevezetésre került új törvényeket és jogszabályokat az adóalanyok elfogadják és megértsek. (Aidis, Sauka, 2015)

A KKV-k fejlődését és növekedését korlátozó tényezőket négy kategóriába tudjuk sorolni: formális, informális, gazdasági és egyéb. A formális kategóriába tartoznak az adók, a politikai instabilitás, bizonytalanság és a jogi szabályozási környezet. A KKV szektorban működő vállalkozások az adótörvények bevezetésének különböző szakaszaiban eltérő

korlátozó tényezőkkel kell szembenézniük. Az első és a második szakaszban alapvetően a formális korlátok a meghatározóak, míg a harmadik szakaszban már az emberi erőforrások és azok kompetenciái a meghatározóak. Az adózási korlátok feloldhatók lennének, ha a bevezetett adónemekről bővebb tájékoztatást kapnának az adóalanyok, illetve egyszerűsíténék az adópolitikát. (Aidis, Sauka, 2015)

1.5. A KKV-K VÁLLALKOZÁSI FORMÁI

Ebben az alfejezetben a kis- és középvállalkozások által alkalmazható vállalkozási formákat fogom ismertetni.

Az első vállalkozási forma, amit a KKV-k alkalmazni tudnak a tevékenységük végzése során az az egyéni vállalkozás, illetve az egyéni cég, amelyet a 2009. évi CXV. Tv. szabályoz. *Egyéni vállalkozói tevékenységet Magyarország területén természetes személy a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló törvény szerinti letelepedés keretében üzletszerű - rendszeresen, nyereség- és vagyonszerzés céljából, saját gazdasági kockázatvállalás mellett folytatott - gazdasági tevékenységet egyéni vállalkozóként végezhet.* Magyarországon egyéni vállalkozó nem csak magyar állampolgár lehet, hanem olyan személy is, aki vagy az Európai Unió tagállamának állampolgára vagy más olyan állampolgár, aki rendelkezik letelepedési illetve tartózkodási engedéllyel.

Az egyéni cég az egyéni vállalkozói nyilvántartásban szereplő természetes személy által alapított, jogi személyiséggel nem rendelkező jogalany, amely a cégnyilvántartásba történő bejegyzéssel jön létre. Az egyéni cég kötelezettségeiért elsősorban az egyéni cég felel a vagyonával, azonban ha ez a követelést nem fedezi, a tag saját vagyonával korlátlanul felel. Egy egyéni vállalkozó és egy egyéni cég is bármikor megszüntetheti a tevékenységének a végzését, azonban a vállalkozás megszüntetése a megfelelő hatóságok részére bejelentési kötelezettséggel jár, az egyéni cég esetében pedig a céget a cégjegyzék nyilvántartásból a Cégbíróóság által törölni kell.

A kis- és középvállalkozások társas vállalkozási formákban is működhetnek gazdasági társaságként, amelyekre vonatkozó részletes szabályokat a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény szabályozza. A gazdasági társaságokra elsősorban egy közös szabályrendszer érvényes, az egyes eltéréseket a gazdasági társaságokra vonatkozó jogszabályban rögzítették. *A gazdasági társaságok üzletszerű közös gazdasági tevékenység folytatására, a tagok vagyoni hozzájárulásával létrehozott, jogi személyiséggel rendelkező*

vállalkozások, amelyekben a tagok a nyereségből közösen részesednek, és a veszteséget közösen viselik. A gazdasági társaság tagjait a nyereség, illetve a veszteség a vagyoni hozzájárulások arányában illeti meg. Gazdasági társaságok a következő vállalkozási formákban alapíthatók: közkereseti társaság, betéti társaság, korlátolt felelősségű társaság vagy részvénytársaság.

A közkereseti társaságra az előbb leírtak alapján a gazdasági társaságokra vonatkozó szabályozások irányadóak. *Közkereseti társaság (kkt.) létesítésére irányuló társasági szerződés megkötésével a társaság tagjai arra vállalnak kötelezettséget, hogy a társaság gazdasági tevékenységének céljára a társaság részére vagyoni hozzájárulást teljesítenek, és a társaságnak a társasági vagyon által nem fedezett kötelezettségeiért korlátlanul és egyetemlegesen helytállnak.*

A betéti társaság (bt.) létesítésére irányuló társasági szerződés megkötésével a társaság tagjai arra vállalnak kötelezettséget, hogy a társaság gazdasági tevékenységének céljára a társaság részére vagyoni hozzájárulást teljesítenek. Az egyik tagnak (beltag) vállalnia kell, hogy a társaságnak a társasági vagyon által nem fedezett kötelezettségeiért egyetemlegesen köteles helytállni. Egy másik tag (kültag) pedig a társasági kötelezettségeiért nem tartozik helytállási kötelezettséggel.

A korlátolt felelősségű társaság (kft.) olyan gazdasági társaság, amely előre meghatározott összegű törzsbetétekből álló törzstőkével alakul, és amelynél a tag kötelezettsége a társasággal szemben törzsbetéteinek szolgáltatására és a társasági szerződésben megállapított egyéb vagyoni értékű szolgáltatásra terjed ki. A társaság kötelezettségeiért a tag nem köteles helytállni. A törzsbetét a tagok vagyoni hozzájárulása, amely minimum 100.000 Ft-nak megfelelő összegnek kell lennie és a tagoknak fejenként legalább 1 törzsbetétet birtokolniuk kell. A törzstőke a törzsbetétek összegét jelenti, amelynek legalább 3.000.000 Ft összeget el kell érnie. A tagok a vagyoni hozzájárulást vagy pénzben vagy pedig nem pénzbeli hozzájárulásként, úgynevezett apportként tudják teljesíteni.

A részvénytársaság olyan gazdasági társaság, amely előre meghatározott számú és névértékű részvényből álló alaptőkével működik, és a részvényes kötelezettsége a részvénytársasággal szemben a részvény névértékének vagy kibocsátási értékének szolgáltatására terjed ki. A részvénytársaság kötelezettségeiért a részvényes nem köteles helytállni a saját vagyonával.

Az alábbi táblázatban (4. táblázat) a társas vállalkozási formákat hasonlítottam össze a következő szempontok szerint: jogi személyiség, taggá válás, vagyoni hozzájárulás, felelősség, alakulás és vezetés. A választható vállalkozási formák tekintetében nincs általános érvényű javaslat arra vonatkozóan, hogy bizonyos tevékenységi körök végzése esetén milyen vállalkozási formát kell alkalmazni. A törvény előír azonban néhány esetet, amikor nem lehet az adott tevékenységet csak a meghatározott formában végezni, például banki tevékenységet csak részvénytársaság folytathat.

4. táblázat: Társas vállalkozási formák összehasonlítása

	KKT	BT	KFT	RT
Jogi személyiség	nem	nem	igen	igen
Taggá válás	minimum 2 tag	minimum 2 tag	1 vagy több tag	1 vagy több tag
Vagyoni hozzájárulás	készpénz, apport, személyes közreműködés, nincs meghatározva induló összeg	készpénz, apport, személyes közreműködés, nincs meghatározva induló összeg	törzstőke minimum 3 millió forint, be kell fizetni legalább a 30%-át	minimum 5 millió forint ZRT esetében, minimum 20 millió forint NYRT esetében, be kell fizetni az alaptőke 30%-át
Felelősség	egyetemleges, korlátlan és mögöttes	beltag: mögöttes és korlátlan, kültag: betétje mértékében korlátozott	törzsbetét szolgáltatása, a társaság kötelezettségeiért a tag nem felel	a részvények névértékéig, illetve kibocsátási értékéig
Alakulás	társasági szerződés	társasági szerződés	társasági szerződés, egyszemélyesnél alapító okirat	alapító okirat
Vezetés	bármelyik tag	üzletvezetésre jogosult beltág	ügyvezető	vezérigazgató, igazgatóság

Forrás: Saját szerkesztés

1.6. A KKV SZÉKTOR ADÓJOGI SZEMPONTBÓL

A vállalkozások lehetőségeit és működését figyelembe véve különböző szervezeti formákban végezheti egy vállalkozás a tevékenységét. Alapvetően a vállalkozásokat két külön csoportra tudjuk bontani aszerint, hogy vállalkozóról vagy vállalkozásról

beszélhetünk. Ezek alapján megkülönböztethetünk az adójogszabályok szerint egyéni vállalkozókat és társas vállalkozásokat.

Az egyéni vállalkozók, azaz az önfoglalkoztatók általános szabály szerint a személyi jövedelemadóról szóló törvény szabályai szerint adóznak, de választhatják meghatározott feltételek teljesülése esetén a kisadózó vállalkozások tételes adóját is. Az Szja törvény alapján egy egyéni vállalkozó kétféle adózási mód közül választhat: vállalkozói jövedelem szerinti adózás és átalányadózás. A vállalkozói jövedelem szerint adózásnál a társas vállalkozásokhoz hasonlóan az adóalap a bevételek és a költségek különbözetéből számítható. Átalányadózás tekintetében a bevételeket csökkenteni kell a Szja törvényben meghatározott átalánynak megfelelő költséggel, amely ezek után az adóalapot fogja képezni, ami után az adót meg kell fizetni. Ez azoknak a vállalkozásoknak kedvezőbb, akik működésük során nem rendelkeznek sok költséggel, ugyanis ezek a vállalkozások minden esetben a tevékenységük szerint megállapított költséghányaddal tudják csökkenteni a bevételüket.

A társas vállalkozások alapvetően két adózási mód szerint adózhatnak a vállalkozói tevékenységük után, amelyek a következők lehetnek:

- Társasági adó törvénye szerint
- Kisvállalati adó törvénye szerint.

Egy társas vállalkozás adózásának alapesetében a társasági adó törvénye szerint adózik, ehhez képest jelent egyszerűsítést a KIVA szerinti adózás. Amennyiben egy vállalkozás a társasági adó törvény szerinti adózást választja, vagy nem választhat ettől eltérő adózási formát, akkor a vállalkozás nyeresége után társasági adót kell fizetnie. A társasági adó egykulcsos adó, amelynek a mértéke 9%.

A vállalkozásoknak az általános forgalmi adóalanyiság (áfa) tekintetében is választaniuk kell. Az áfa vonatkozásában alanyi adómentességet is lehet választani, amennyiben annak a feltételei fentállnak.

5. táblázat: Vállalkozási formák szerinti választható adónemek

VÁLLALKOZÁSI FORMÁK	Egyéni vállalkozások		Társas vállalkozások			
	Egyéni vállalkozás	Egyéni cég	KKT	BT	KFT	RT
Szja törvény szerinti tételes adózás	X					
Szja törvény szerinti átalány adózás	X					
KATA	X					
KIVA		X	X	X	X	X
Társasági adó		X	X	X	X	X

Forrás: Saját szerkesztés

A fenti táblázatból (5. táblázat) megállapítható, hogy a felsorolt vállalkozási formák az adónemek közül milyen típusú adózást választhatnak. Az egyéni vállalkozás választhatja az Szja törvény szerinti tételes adózást, az Szja törvény szerinti átalány adózást (ha az előírt feltételeknek megfelel) illetve a Kisadózó vállalkozások tételes adóját (KATA), míg az egyéni cég a Kisvállalati adó és a Társasági adó szerint adózhat. KATA szerinti adózást a 2022. szeptemberi törvénymódosítás óta társas vállalkozások nem választhatják. A KIVA és a társasági adó szerinti adózást az összes társas vállalkozás, így a KKT, BT, KFT, RT is választhatja.

Az adótörvényekről részletesebben a következő fejezetben lesz szó.

2. ADÓTÖRVÉNY VÁLTOZÁSOK

2.1. AZ ADÓK RENDSZERE

Ebben a fejezetben a kis- és középvállalkozások által választható főbb jövedelemadózási módokat fogom ismertetni. Magyarországon az adókat a következő szempontok alapján lehet csoportosítani: adóztatási jog szerint, adóteher viselője szerint, az adó alanya szerint, az adó tárgya szerint, és az adó mértéke szerint. Az adók csoportosítását az alábbi táblázatban (6. táblázat) ismertetem.

6. táblázat: Az adók csoportosítása

Adóztatási jog szerint	Központi adók
	Helyi adók
Adóteher viselője szerint	Közvetlen
	Közvetett
Az adó alanya szerint	Természetes személyek
	Vállalkozások
	Non-profit szervezetek
Az adó tárgya szerint	Vagyoni típusú
	Fogyasztást terhelő
	Jövedelmet terhelő
Az adó mértéke szerint	Kulcsos adók
	Tételes adók

Forrás: Szilovics (2016) alapján saját szerkesztés

A következő alfejezetekben részletesebben fogom jellemezni a vállalkozások jövedelmét terhelő adókat: a társasági adót, a személyi jövedelem adózás módjait, a kisadózó vállalkozások tételes adóját, illetve a kisvállalati adót.

2.2. SZEMÉLYI JÖVEDELEMADÓZÁS MÓDJAI

A személyi jövedelemadózás rendelkezéseit a 1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról szóló törvény szabályozza. Az egyéni vállalkozó nem alanya a társasági adónak, valamennyi bevételére az szja törvény rendelkezései irányadóak. A vállalkozó adókötelezettségét kétféle módon tudjuk meghatározni: vállalkozói személyi jövedelemadó szerint, illetve átalányadózás szerint. A vállalkozói személyi jövedelemadó alapján az adókötelezettséget a vállalkozói kivét, a vállalkozói adóalap és a vállalkozói osztalékalap alapján határozzuk meg. Átalányadózás esetén az átalányadózás alapját a bevételből

törvényileg meghatározott költséghányadot levonva kell kiszámítani. (Könyveléscentrum, 2022)

2.2.1. A személyi jövedelemadó alanya

Belföldi illetőségű magánszemély:

- a magyar állampolgár,
- az a természetes személy, aki a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvényben meghatározottak szerint a szabad mozgáshoz és a három hónapot meghaladó tartózkodáshoz való jogát az adott naptári évben - a ki- és beutazás napját is egész napnak tekintve - legalább 183 napig Magyarország területén gyakorolja;
- a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény hatálya alá tartozó letelepedett jogállású, illetve hontalan személy; továbbá
- nem említett természetes személy, akinek
 - kizárólag belföldön van állandó lakóhelye;
 - létérdekei központja belföld, ha egyáltalán nem vagy nem csak belföldön rendelkezik állandó lakóhellyel,
 - szokásos tartózkodási helye belföldön található, ha egyáltalán nem vagy nem csak belföldön rendelkezik állandó lakóhellyel, és létérdekei központja sem állapítható meg; azzal, hogy a létérdekek központja az az állam, amelyhez a magánszemélyt a legszorosabb személyes, családi és gazdasági kapcsolatok fűzik, továbbá az állandó lakóhely az olyan lakóhely, ahol a magánszemély tartós ottlakásra rendezkedett be és ténylegesen ott lakik. Nem változik az állandó lakóhely, ha a magánszemély ideiglenes jelleggel huzamosabb ideig külföldön tartózkodik.

Külföldi illetőségű magánszemély: a belföldi illetőségű magánszemélynek nem minősülő természetes személy, valamint letelepedett jogállású személy, feltéve, hogy bármely 12 hónapos időszakban - a ki- és beutazás napját is egész napnak tekintve - kevesebb, mint 183 napot tartózkodik Magyarország területén.

A belföldi illetőségű magánszemély adókötelezettsége az összes bevételére kiterjed, azaz teljes körű adókötelezettsége van. Ezzel szemben a külföldi illetőségű magánszemély adókötelezettsége kizárólag a jövedelemszerzés helye alapján belföldről származó, vagy egyébként nemzetközi szerződés, viszonyosság alapján a Magyarországon adóztatható

bevételére terjed ki, azaz korlátozott adókötelezettség vonatkozik rá. (1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról)

2.2.2. A személyi jövedelem adó alapja és mértéke

A bérjellegű jövedelmeket bruttó módon számítjuk ki, azaz költségek figyelembevétele nélkül. Ezekre a jövedelmekre egységesen az egykulcsos 15%-os adómértéket kell alkalmazni. Ahogy a társasági adónál is, a személyi jövedelemadónál is vannak adóalap kedvezmények (pl: a négy vagy több gyermeket nevelő anyák kedvezménye, személyi kedvezmény, első házasság kedvezménye, családi kedvezmény), illetve adókedvezmények. Ha az egyéni vállalkozó az szja törvény szerinti adózást választja, akkor a vállalkozói jövedelem kiszámításánál a bevételek és a költségek különbözete adja a jövedelmet, amelyet 9% személyi jövedelemadó terhel, majd a fentmaradó, adózott nyereség az osztalékfizetés szabályai szerint tovább adózik 15% szja és 13% szociális hozzájárulási adóval. (Könyveléscentrum, 2022)

A vállalkozói jövedelemet és osztalékjövedelemet a következőképpen számoljuk ki:

- I. +Vállalkozói bevétel
- II. ± Bevételt módosító tételek
- III. - Vállalkozói költségek
- IV. = Vállalkozói jövedelem (I±II-III.)**
- V. * Vállalkozói személyi jövedelemadó (VSZJA 9%)
- VI. - Adókedvezmények
- VII. Fizetendő vállalkozói személyi jövedelemadó (V-VI.)**
- VIII. = Adózott vállalkozói jövedelem (IV-VII.)**
- IX. ± Módosító tételek
- X. = Vállalkozói osztalékalap (VIII±IX.)
- XI. * Vállalkozói osztalékalap adója (15%)**

Az egyéni vállalkozó választhatja még az szja törvény szerinti átalányadózást is. Az átalányadózás során a bevételekből költséghányad levonása során állapítjuk meg az átalányadó alapját számlák és bizonylatok nélkül. Ez az átalányban megállapított jövedelem a személyi jövedelemadónak, a társadalombiztosítási járuléknak és a szociális hozzájárulási adónak is az alapja lesz. Főszabály szerint a bevételeknek a 40%-a költség, de bizonyos feltételek teljesülése esetén 80%, illetve 90% is tekinthető költséghányadnak. A különböző mértékű költséghányadokhoz adó- és járulékmentes bevételi határok tartoznak. Ez azt jelenti, hogy 40%-os költséghányad esetén 2 millió forint, 80% esetén 6 millió forint, míg 90% esetén 12 millió forint bevétel (mely 1,2 millió forint jövedelemnek felel meg) adó- és járulékmentes lesz. Ezekben az esetekben, amennyiben főfoglalkozású egyéni vállalkozóról

beszélünk, csak a minimálbér vagy a garantált bérminimum szerinti minimum társadalombiztosítási járulékot és a szociális hozzájárulási adót kell havonta megfizetni az előbb említett bevételi összeghatárig. Ezek alapján a vállalkozói bevételből a törvény által meghatározott költséghányad levonása után maradt jövedelem képezi a személyi jövedelemadó alapját, amely után a 15% mértékű adó fizetendő a mentes összeghatár feletti részre. (Könyveléscentrum, 2022)

2.2.3. Adótörvény változások

2022-ben a személyi jövedelemadó szerinti átalányadózás jelentősen átalakult. Megszűnt a korábbi 4 + 4, tehát összesen 8 költséghányad kulcs alkalmazása, helyette a már korábban említett 40%, 80%, 90% lépett életbe. Korábban a kiegészítő tevékenységet végzők kedvezőtlenebb költséghányadokat alkalmazhattak, mint a főfoglalkozású egyéni vállalkozók. Meghatározott feltételek teljesülése esetén egy egyéni vállalkozó 40%, 80%, 87% és 93% költséghányadot választhatott, míg ugyan ezeknek a feltételeknek a megléte esetén egy kiegészítő tevékenységet folytató csak 25%, 25%, 83%, 91%. Ehhez képest egyszerűsítést jelent a jelenlegi 3 költséghányad kulcs. A költséghányadok változását az alábbi táblázatban (9. táblázat) foglaltam össze.

7. táblázat: Költséghányadok változása 2022-ben

ÁTALÁNYADÓZÓ				
Főfoglalkozású ev. 2021-ig	40%	80%	87%	93%
Kiegészítő tevékenységet folytató ev. 2021-ig	25%	25%	83%	91%
Átalányadózó 2022-től	40%	80%	90%	

Forrás: Saját szerkesztés

2022-ben bevezetésre került az adó és járulékmentes összeghatár, amely különböző költséghányadok érvényesítése esetén eltérő nagyságú, amelyeket az alábbi táblázatban (10. táblázat) foglaltam össze:

8. táblázat: Adó- és járulékmentes összeghatár

Költséghányad	Adó- és járulékmentes bevétel
40%	2.000.000 Ft
80%	6.000.000 Ft
90%	12.000.000 Ft

Forrás: Saját szerkesztés

Főfoglalkozású átalányadózó esetén csak a minimálbér vagy a garantált bérminimum szerinti minimum társadalombiztosítási járulékot és a szociális hozzájárulási adót kell havonta megfizetni az előbb említett bevételi összeghatárig, azonban a nem főállású egyéni vállalkozó az említett összeghatárig teljes adó- és járulékmentességet élvez.

2021-ben főszabály szerint csak akkor választhatott egy egyéni vállalkozó átalányadózást, amennyiben a bevételei egész adóévben nem haladják meg a 15 millió forintot. Ez 2022-ben változott 40% és 80% költséghányad esetén átalányadózást az éves minimálbér tízszereséig lehet választani, azaz 2022-ben érvényes minimálbér szerint 24 millió forintig. Kiskereskedelmi tevékenység esetén 2021-ben akkor lehetett átalányadózást választani, ha megelőző adóévben a vállalkozói bevétel nem haladta meg a 100 millió forintot. 2022-től kereskedelmi tevékenység esetén az éves minimálbér ötvenszereséig választható, azaz 120 millió forintig. (Könyveléscentrum, 2022)

2.3. KISADÓZÓ VÁLLALKOZÁSOK TÉTELES ADÓJA

A kisadózó vállalkozások tételes adóját (röviden: KATA) a 2022. évi XIII. törvény a kisadózó vállalkozók tételes adójáról szóló törvény szabályozza. Az adónem célja, hogy biztosítsa a legkisebb adóalanyok számára a vállalkozási tevékenységük végzését. A törvény alacsony, tételes összegű, kevés adminisztrációval járó adózási formát kínál az arra jogosult kisadózó vállalkozásoknak.

2.3.1. A kisadózó vállalkozások tételes adójának alanya

Az adó alanya csak főfoglalkozású egyéni vállalkozó lehet. (2022. évi XIII. törvény a kisadózó vállalkozók tételes adójáról)

Az egyéni vállalkozó fogalmát 2009. évi CXV. törvény az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről határozza meg. A törvény értelmében egyéni vállalkozó lehet:

- magyar állampolgár,
- az Európai Unió tagállamának vagy az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más államnak az állampolgára, továbbá az Európai Közösség és tagállamai, valamint az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban nem részes más állam között létrejött nemzetközi szerződés alapján a letelepedés tekintetében az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más állam állampolgáraival azonos jogállást élvező személy,

- a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény hatálya alá tartozó, aki a szabad mozgás és tartózkodás jogát Magyarország területén gyakorolja,
- a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény hatálya alá tartozó bevándorolt vagy letelepedett jogállású személy, a keresőtevékenység folytatása céljából, családegyesítés céljából vagy tanulmányi célból kiadott tartózkodási engedéllyel rendelkező személy, valamint a humanitárius célból kiadott tartózkodási engedéllyel rendelkező befogadott és hontalan. (2009. évi CXV. törvény az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről)

Nem lehet alanya a kisadózó vállalkozások tételes adójának:

- az egyéni cég,
- a betéti társaság,
- a közkereseti társaság,
- az ügyvédi iroda,
- azok az egyéni vállalkozók, akik nem minősülnek főfoglalkozású egyéni vállalkozónak (például, akik legalább heti 36 órás foglalkoztatással járó munkaviszonyban állnak, közép- vagy felsőoktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében folytat tanulmányokat, stb.) (2022. évi XIII. törvény a kisadózó vállalkozók tételes adójáról)

2.3.2. A kisadózó vállalkozások tételes adójának alapja és mértéke

A kisadózó vállalkozások tételes adójának a mértéke havonta 50 ezer forint. A kisadózó az adóalanyiság fennállásának időszakában mentesül az alábbi közterhekkel kapcsolatos kötelezettségek alól:

- az Szja tv. szerinti vállalkozói személyi jövedelemadó és vállalkozói osztalékalap utáni adó vagy átalányadó megállapítása, bevallása és megfizetése;
- a saját maga után fizetendő személyi jövedelemadó és társadalombiztosítási járulék megállapítása, bevallása és megfizetése;
- a szociális hozzájárulási adó megállapítása, bevallása és megfizetése. (2022. évi XIII. törvény a kisadózó vállalkozók tételes adójáról).

Amennyiben a kisadózó a naptári év minden hónapjában megfizeti a tételes adó mértékét, abban az esetben az egyéni vállalkozásból származó bevétele egész évben 18 millió forint lehet. Ha a kisadózó nem egész évben volt alanya a törvénynek, azaz nem fizette meg

minden hónapban a tételes adót, úgy a bevételét a keretösszeg egytizenkettedének érintett hónapokra vonatkozó szorzatával kell számolni. Azaz a kisadózónak ahány hónapban fennállt az adóalanyisága, annyiszor 1,5 millió forint a bevételi keretösszege.

Nem kell megfizetni a tételes adót azokra a hónapokra, amelyek egészében:

- táppénzben, baleseti táppénzben, csecsemőgondozási díjban, örökbefogadói díjban, gyermekgondozási díjban, gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermeknevelési támogatásban vagy gyermekek otthongondozási díjában, ápolási díjban részesül,
- katonai szolgálatot teljesítő önkéntes tartalékos katona,
- fogvatartott,
- egyéni vállalkozói tevékenységét szüneteltette,
- kivéve ha az e törvény szerinti adóalanyiságába tartozó tevékenységet végez, ideértve különösen, ha az említett időszakban bevételt szerez.

Fontos megjegyezni, hogy ez a törvény sem tudja megkerülni az általános forgalmi adó (továbbiakban: áfa) törvényt. Az általános forgalmi adót a 2007. évi CXXVII. törvény az általános forgalmi adóról szóló törvény szabályozza. Az alanyi adómentesség választására jogosító felső értékhatár: 12 millió forintnak megfelelő pénzösszeg. Amennyiben a kisadózó átlépi a 12 milliós értékhatárt, onnantól kezdve nem élvezheti az alanyi adómentesség kedvezményeit és nem mentesül az áfa fizetés alól.

Különadót kell fizetnie annak a kisadózónak, aki a naptári év minden hónapjára megfizette a tételes adót és az egyéni vállalkozásából származó bevétele a naptári évben elérte a 18 millió forintos keretösszeget. A meghaladó rész után 40 százalékos mértékű különadó fizetésére kötelezett.

2.3.3. Adótörvény változások

A kisadózók tételes adója alá 2013-tól kezdve lehetett belépni. A tételes adó mértéke az évek alatt nem változott, a bevezetés óta 50 ezer forint havonta. Azonban a bevételi keretösszeget többször emelték az alább látható táblázat (11. táblázat) szerint:

9. táblázat: Kisadózó vállalkozások tételes adójának bevételi keretösszege

Évszám	2013-2016	2017-2022	2022. szeptember 1. -
Bevételi keretösszeg	6 millió forint	12 millió forint	18 millió forint

Forrás: Saját szerkesztés

2021-ben a legnagyobb változás a 40% mértékű különadó kiterjesztése, azokra bevételekre, amellyel a kisadózó egy nem magánszemélyes partnerrel szemben átlépte a 3 millió forintot. Ezt a különadót annak a vállalkozásnak kellett megfizetnie, az értékhatár átlépését követően minden olyan hónapot követő hónap 12. napjáig, aki a kisadózónak bevételt juttat. Ez a törvényváltozás 2022. szeptember 1-jétől értelmét veszítette, ugyanis már csak magánszemélyek részére lehet számlát kiállítani.

Különadót a régi szabályok szerint több feltétel esetén is kellett fizetni. Amennyiben a kifizető olyan kisadózó vállalkozásnak juttatott bevételt, amellyel kapcsolt vállalkozási viszonyban állt, minden bevétel után a juttatást követő hónapban meg kellett fizetnie a kifizetőnek a 40% mértékű különadót. Ha ez a kapcsolt vállalkozás külföldi illetőségű, akivel kapcsolt vállalkozási viszonyban áll a kisadózó, úgy a bevétel 71,42%-a után kellett megfizetnie a kisadózónak a különadót.

2022. szeptember 1-jétől lényegesen átalakult a KATA. A legfontosabb változás a KATA alanyai és a vevői körben történt. Korábban az egyéni cég, a betéti társaság, a közkereseti társaság is alanya lehetett a KATA-nak, azonban az új törvény hatálybalépésétől már csak főfoglalkozású egyéni vállalkozók választhatják ezt az adózási formát. Ez azt is jelenti, hogy akik korábban mellékállásban, főfoglalkozás mellett voltak KATA-s egyéni vállalkozók, ők is kizorultak az adónem alanyai közül. Akik mellékállásban tartoztak a kisadózó vállalkozások tételes adója alá, nekik a tételes adó mértéke 50 ezer forint helyett 25 ezer forint volt.

A 2022-es törvény szerint a törvény hatálya alá tartozó egyéni vállalkozók csak magánszemélyeknek állíthatnak ki számlát, tehát csak ők tarthatnak a vevői körébe, kivéve, ha a vállalkozó bevétele taxis személyszállításból származik. Ezzel jelentős számú kisadózó kizorult ebből az adózási formából.

A 2022. szeptember 1-jén hatályba lépett törvenymódosítás kapcsán nyilatkozniuk kellett a vállalkozóknak, hogy az új KATA törvény szerint szeretnék-e folytatni a tevékenységük végzését. Amennyiben nem nyilatkoztak, úgy főszabály szerint kikerültek a régi KATA törvény hatálya alól és csak nyilatkozat alapján kerülnek be az új törvény hatálya alá. Ez az éppen szüneteltetett vállalkozásokra is érvényes.

2.4. TÁRSASÁGI ADÓ

A társasági adó rendelkezését a 1996. évi LXXXI. törvény a társasági adóról és az osztalékadóról szabályozza. A társasági adótörvény szerint a társasági adóztatás célja

biztosítani az állami feladatok ellátásához szükséges bevételeket, megteremteni a vállalkozások ideális működéséhez szükséges feltételeket és érvényesíteni az Európai Közösségekhez való társulásból eredő szempontokat. A társasági adóról szóló törvény a számviteli törvény figyelembevételével került megalkotásra. A vállalkozások a számviteli törvény szerint megállapított adózás előtti eredményt alapul véve határozzák meg a társasági adó alapját. A számviteli törvény és a társasági adóról szóló törvény összefüggését alátámasztja a társasági adó törvény alapelvei között megfogalmazott tétel, miszerint „E törvényt a számvitelről szóló törvény rendelkezéseire figyelemmel összhangban kell értelmezni.” (Dr. Sztanó, 2010)

2.4.1. A társasági adó alanya

A belföldi illetőségű adózó a belföldi személyek közül:

- a gazdasági társaság,
- a szövetkezet,
- az állami vállalat, a tröszt, az egyéb állami gazdálkodó szerv, az egyes jogi személyek vállalata, a leányvállalat,
- az ügyvédi iroda, a végrehajtói iroda, a szabadalmi ügyvivői iroda, a közjegyzői iroda, az erdőbirtokossági társulat,
- Munkavállalói Résztulajdonosi Program szervezete (a továbbiakban: MRP),
- a vízitársulat,
- az alapítvány, a közalapítvány, az egyesület, a köztestület, továbbá az egyházi jogi személy, a lakásszövetkezet és az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár,
- a felsőoktatási intézmény, a diákotthon,
- az európai területi társulás,
- az egyéni cég,
- az európai kutatási infrastruktúráért felelős konzorcium (ERIC),
- a vagyonkezelő alapítvány, a közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítvány.

Adóalany a külföldi személy, illetve az üzletvezetése helye alapján külföldi illetőségű, ha:

- belföldi telephelyen végez vállalkozási tevékenységet, feltéve, hogy az üzletvezetésének helyére tekintettel nem tekinthető belföldi illetőségű adózónak (a továbbiakban: külföldi vállalkozó);

- ingatlannal rendelkező társaságban meglévő részesedésének elidegenítése vagy kivonása révén szerez jövedelmet (a továbbiakban: ingatlannal rendelkező társaság tagja).

Nem alanya a társasági adónak: Magyar Nemzeti Bank, a büntetés-végrehajtásért felelős miniszter felügyelete alá tartozó, a fogvatartottak kötelező foglalkoztatására létrehozott gazdálkodó szervezetek, a kizárólag a fogvatartottak foglalkoztatása céljából létesített közhasznú társaság, illetve a tevékenységét folytató közhasznú nonprofit gazdasági társaság, a Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodó Zrt., a jogszabályban meghatározott közszolgálati médiaszolgáltatók, a felszámolás kezdő napjától a felszámolási eljárás alatt állók, a kényszersztörési eljárás kezdő napjától a kényszersztörési eljárás alatt állók; a pártok, a Magyar Távirati Iroda Részvénytársaság, az a jogi személy, amely az adóévben az egyszerűsített vállalkozói adó alanyának minősül. a költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmény (ideértve az általa létrehozott intézményt is) és diákokotthon, a Nemzeti Eszközkezelő Zrt., az az adózó, aki az adóévben a kisadózó vállalkozások tételes adójának alanya vagy a kisvállalati adó alanya. a nemzeti otthonteremtési közösségek. (1996. évi LXXXI. törvény a társasági adóról és az osztalékadóról)

2.4.2. Társasági adó alapja

Egy gazdasági társaság eredményét a számviteli törvény előírásai szerint kell meghatározni. Ahhoz, hogy meghatározhassuk a társasági adó alapját, ezt az eredményt kell korrigálni az adótörvénynek megfelelően. Ezek alapján a társasági adó alapját az adótörvényben előírt módosító tételek és a számviteli elszámolások alapján kimutatott adózás előtti eredmény összesítésével kell meghatározni. (Sándorné, 2016)

A társasági adóalap a következőképpen számolható ki:

$$\begin{aligned} & \text{Adózás előtti eredmény} \\ & +/- \text{ Az eredményt növelő és csökkentő tételek} \\ & = \text{ Társasági adó alapja} \end{aligned}$$

Az adózás előtti eredmény és a társasági adó alapja nem kezelhető azonos eredménykategóriaként. Az adózás előtti eredményt az adózó a beszámoló alapján állapítja meg.

2.4.3. Társasági adó mértéke

A társasági adó mértéke 2017 óta egységesen 9%. A társasági adó úgy számolható ki, hogy a társasági adóalapot megszorozzuk a társasági adókulccsal, azaz a 9%-kal. Így megkapjuk a számított adót, amelyet még csökkenthetünk adókedvezményekkel és ezek után állapítjuk meg a fizetendő társasági adót. Azonban, ha az adózó adóalapja vagy az adózás előtti eredménye közül a nagyobb érték nem éri el az adóévben a korrigált összes bevétel 2 százalékát, azaz a jövedelem minimumot, akkor az adózó kétféleképpen dönthet az adózásáról. Kitölti a kiegészítő nyilatkozatot a társasági adóbevallásban és a kimutatott adóalapnak megfelelően adózik, vagy a jövedelem minimumot tekinti adóalapnak és ez alapján állapítja meg a társasági adót.

2.4.4. Adótörvény változások

Mint ahogy már korábban említettem 2017 óta a társasági adó mértéke 9%. 2017-ben elfogadott adótörvény változás során számottevően mérséklődött a társasági adó mértéke. A korábbi években érvényes 10%, illetve 500 millió forintot meghaladó adóalap felett érvényes 19% helyett. Ezzel összefüggésben több helyen is hajtottak végre módosítást. Elveszítette hatályát például a külföldi telephelyek jövedelmét érintő progresszív mentesítés szabálya.

10. táblázat: Társasági adó mértékének változása

Évszám	2010-2016	2017-jelenleg
Társasági adó mértéke	10% és 19%	9%

Forrás: Saját szerkesztés

Ami a KKV szektorban nagyon széles kört érinthet a fejlesztési adókedvezmények szabályozása kapcsán, az a Tao tv. 22/B § 1 (i) pontja szerinti lehetőség. A fejlesztési adókedvezmény a kiszámított adót csökkentő tétel, azaz adókedvezmény. A fejlesztési adókedvezménnyel a fizetendő társasági adót maximum 80%-kal lehet csökkenteni és az igénybevételéhez előzetes bejelentésre van szükség. A kis- és középvállalkozások által megvalósított beruházás minimum értékei 2019.07.24-étől fokozatosan csökkentek az alábbiak szerint:

11. táblázat: Fejlesztési adókedvezmények változása

<i>Adatok millió forintban</i>				
Vállalkozás típusa	2019.07.23-áig	2019.07.24-étől	2021.01.01-jétől	2022.01.01-jétől
Kisvállalkozás	500	300	200	50
Középvállalkozás	500	400	300	100

Forrás: Saját szerkesztés

Azok a kis- és középvállalkozások, amelyek tárgyi eszköz beszerzéshez vagy előállításához pénzügyi intézménytől hitelt vesznek fel, adókedvezményben részesülhetnek a hitel kamata után. 2017-től az adókedvezmény mértéke a felvett hitelre a megfizetett kamat, a korábbi 60% (2013-2015 között), illetve 40% (2016-2017 között) képest. Megszűnt a korábban érvényben lévő 6 millió forintos levonási korlát is. Az adókedvezmény mértéke nem lehet több, mint a 80 százalékos adókedvezménnyel csökkentett társasági adó 70%-a. A kedvezmény igénybevétele a hitel visszafizetéséig, de legkésőbb a tárgyi eszköz állományban tartásáig lehetséges. (dr. Tormáné, 2016)

A kis- és középvállalkozások beruházási adóalap kedvezménye szerint a KKV adózót meghatározott feltételek fennállása esetén adóévi új tárgyi eszköz beszerzése, új ingatlan felújítása, új immateriális javak beszerzése alapján adóalap kedvezmény illeti meg. Ha az adózó adózás előtti eredménye 0, akkor nem élhet a kedvezménnyel. Az adóalap kedvezmény összege nem haladhatja meg az adózás előtti eredményt. 2017-től megszűnt az a korlátozás, miszerint a kedvezmény összege nem haladhatja meg a 30 millió forintot. (dr. Tormáné, 2016)

2.5. KISVÁLLALATI ADÓ

A kisvállalati adó (KIVA) egy egyszerűsített adónem a KKV szektorban működő vállalkozások számára. Célja, hogy kiváltson a vállalkozások által fizetendő másik két (korábban három) adónemet: a szociális hozzájárulási adót és a társasági adót. A kisvállalati adót a 2012. évi CXLVII. törvény a kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról szóló törvény szabályozza.

2.5.1. A kisvállalati adó alanya

A kisvállalati adó alanyai a következők lehetnek:

- az egyéni cég,
- a közkereseti társaság,
- a betéti társaság,
- a korlátolt felelősségű társaság,
- a zártkörűen működő részvénytársaság,
- a szövetkezet és a lakásszövetkezet,
- az erdőbirtokossági társulat,
- a végrehajtó iroda,
- az ügyvédi iroda és a közjegyzői iroda,
- a szabadalmi ügyvivői iroda,
- a külföldi vállalkozó,
- a belföldi üzletvezetési hellyel rendelkező külföldi személy. (2012. évi CXLVII. törvény a kisadózó vállalkozások tételes adójáról)

Az előbbieken meghatározott adóalanyok akkor választhatják a kisvállalati adót, mint adózási formát, amennyiben az alábbi feltételeknek megfelelnek:

- az átlagos statisztikai állományi létszáma az adóévet megelőző adóévben várhatóan nem haladja meg az 50 főt;
- az adóévet megelőző adóévben elszámolandó bevétele várhatóan nem haladja meg a 3 milliárd forintot, 12 hónapnál rövidebb adóév esetén a 3 milliárd forint időarányos részét;
- az adóévet megelőző két naptári évben adószámát az állami adó- és vámhatóság véglegesen nem törölte;
- üzleti évének mérlegforduló napja december 31.;
- az adóévet megelőző adóévről készítendő beszámolójában a mérlegfőösszege várhatóan nem haladja meg a 3 milliárd forintot;
- ellenőrzött külföldi társasággal az adóévet megelőző adóévben nem rendelkezik;
- az az összeg, amellyel az adózó vállalkozási tevékenysége érdekében felmerült, Tao. tv. szerinti finanszírozási költségei meghaladják az adózó adóköteles kamatbevételeit és a gazdasági értelemben azzal egyenértékűnek tekintendő adóköteles bevételeit, az adóévet megelőző adóévben várhatóan nem haladja meg a

939 810 000 forintot. (2012. évi CXLVII. törvény a kisadózó vállalkozások tételes adójáról)

2.5.2. A kisvállalati adó alapja és mértéke

A kisvállalati adó mértéke 2022. január 1-jétől az adóalap 10%-a.

Az adóalap két pillérből tevődik össze: a tőke és osztalékműveletek eredményéből és a személyi jellegű kifizetések összegéből. A személyi jellegű kifizetések egyfajta minimum adóalapként szolgál, ugyanis, ha a két komponens összege negatív adóalapot vagy a személyi jellegű kifizetéseknél alacsonyabb adóalapot hoz ki eredményül, akkor legalább a személyi jellegű kifizetések összegét kell adóalapnak tekinteni.

Ahogy más adónemeknél, ennél az adónemnél is figyelembe kell venni a számolásnál a különböző adóalap csökkentő és növelő tételeket.

Az adóalap megállapításánál növelő tételként figyelembe kell venni:

- tőkekivonás cégbírósi bejegyzésére tekintettel az adóévben a saját tőke csökkenéseként elszámolt összeget,
- az adóévben jóváhagyott fizetendő osztalék összegét,
- a pénztár értékének tárgyévi növekményét,
- nem a vállalkozási tevékenység érdekében felmerülő egyes költségeket, ráfordításokat,
- megállapított és megfizetett bírság, pótlék összegét,
- a behajthatatlannak nem minősülő követelés elengedése esetén az elengedett követelés összegét. (2012. évi CXLVII. törvény a kisadózó vállalkozások tételes adójáról)

Csökkentő tételként figyelembe kell venni:

- a tőkebevonás cégbírósi bejegyzésére tekintettel az adóévben a saját tőke növekedéseként elszámolt összeget,
- a kapott (járó) osztalék címén az adóévben elszámolt, a külföldön megfizetett (fizetendő) adó összegével csökkentett bevétel összegét
- a pénztár értékének tárgyévi csökkenését,
- a 2017. január 1-je előtt a kisvállalati adó hatálya alá tartozó vállalkozásnál speciális csökkentő tételeket. (2012. évi CXLVII. törvény a kisadózó vállalkozások tételes adójáról)

Az adóalap módosító tételeken kívül a vállalkozások igénybe vehetnek különböző kedvezményeket a foglalkoztatottak után, mint például szakképzettséget nem igénylő munkakörben foglalkoztatott munkavállaló, munkaerőpiacra lépő munkavállaló után.

A béreket a 2022-ben hatályos 13%-os szociális hozzájárulási adó helyett csak 10% adókulcs terheli. Ez alapján azoknak a KKV-knak is megéri a kisvállalati adó hatálya alá tartozni, akik több munkavállalót foglalkoztatnak, illetve magas bér és személyi jellegű kifizetések terhelik a vállalkozást.

2.5.3. Adótörvény változások

A kisvállalati adó mértéke az évek alatt folyamatosan csökkent. A 2013-ban bevezetett adónem egyre nagyobb népszerűségnek örvendett a csökkenő adókulcs, az adminisztráció könnyedsége és a beruházások azonnali elszámolhatósága miatt. A következő táblázatban (12. táblázat) az adómérték változásokat lehet megfigyelni.

12. táblázat: KIVA mértékének változása

Évszám	2013	2017	2018	2020	2021	2022
KIVA mértéke	16%	14%	13%	12%	11%	10%

Forrás: Saját szerkesztés

2017-ben megváltozott a KIVA alapjának a kiszámítása. A korábban pénzforgalmi szemléletű eredmény kategóriája helyett a már korábban említett tőke- és osztalékműveletek korrigált eredménye alkotja az adóalap egyik összetevőjét. Az új számítás alapján a vállalkozás pénzeszközeinek a változása nem befolyásolja a továbbiakban az adónak az alapját. Ezek alapján a KIVA egy pénzforgalmi adóvá vált, amely a vállalat és a tulajdonos közötti pénzmozgásra épül. (Kironsky, 2019)

2017-ben a létszámkorlát is megváltozott. A KIVA-ba belépőknek 25 főről 50 főre emelkedett a létszámkorlátja. Egy már KIVA adóalany számára mindaddig megmarad az adóalanyiság, ameddig a foglalkoztatottak száma nem haladja meg a 100 főt.

2.6. MUNKÁLTATÓT ÉS MUNKAVÁLLALÓT TERHELŐ ADÓK

2022-ben hatályos minimálbér 200.000 Ft, míg a garantált bérminimum összege 260.000 Ft. A bérjellegű kifizetéseket mind a munkáltató, mind a munkavállaló részéről különböző adók és járulékok terhelik. Egyes KKV-k által választható adózási formák kiválthatják ezek egy részét vagy akár egészét is.

**13. táblázat: Munkáltatót és munkavállalót terhelő adókat és járulékokat kiváltó
adózási formák**

TÍPUSA	MÉRTÉKE	TAO	SZJA	KATA	KIVA
Szociális hozzájárulási adó	13 %			X	X
Személyi jövedelemadó előleg	15 %			X	
Társadalombiztosítási járulék	18,5 %			X	

Forrás: Saját szerkesztés

A fenti táblázatban (13. táblázat) a munkáltató – szakképzési hozzájárulás - és a munkavállalót terhelő – személyi jövedelemadó előleg, társadalombiztosítási járulék - adók és járulékok láthatóak. A táblázat azt szemlélteti, hogy az egyes adózási formák mely terheket váltják ki. A társas vállalkozásokat érintő társasági adó szerinti adózás nem vált ki egyetlen bér után fizetendő terhet sem. Ennek az az oka, hogy egy társas vállalkozásban akár az ügyvezető, akár a munkavállalók a bejelentett bérük után adóznak. A KIVA esetében a KIVA kiváltja a szociális hozzájárulási adót. Az egyéni vállalkozások adózása tekintetében a KATA teljeskörűen kiváltja az egyéni vállalkozót érintő terheket, azonban, ha a KATA hatálya alá tartozó egyéni vállalkozó foglalkoztat munkavállalókat, akkor azoknak a terheit természetesen meg kell fizetni. Az SZJA szerinti adózás esetében is meg kell fizetnie az egyéni vállalkozónak minden adót és járulékot.

2.7. VÁLASZTHATÓ ADÓZÁSI FORMÁK ÖSSZEGZÉSE

Az előzőekben bemutattam, hogy egy KKV szektorba tartozó vállalkozás milyen adózási formák közül választhat. Megfigyelhettük, hogy egy kisvállalat működhet társas vállalkozásként és egyéni vállalkozásként is. Egy vállalatnak az adózási forma megválasztása nagyon fontos feladata, ugyanis a vállalkozás működésétől függően tudja érvényesíteni az adott adózási formára jellemző előnyöket és hátrányokat.

A személyi jövedelemadózást tekinthetjük az egyéni vállalkozások alapvető adózási formájának. A SZJA törvény szerint a vállalkozó kétféleképpen tud adózni: vállalkozói személyi jövedelemadó (továbbiakban: VSZJA) szerint és átalányadó szerint. Ha a vállalkozó a VSZJA szerinti adózást választja, akkor a személyi jövedelemadó mellett, a fentmaradó összeg még tovább adózik SZJA és szociális hozzájárulási adóval. Átalányadózás esetében meghatározott költséghányadokat kell figyelembe venni, ezek alapján megállapítani a jövedelmet és a meghatározott jövedelem alapján adózik a vállalkozó.

A kisadózó vállalkozások tételes adóját választható vállalkozók köre 2022. szeptember 1-jével jelentősen lecsökkent. Sokan kiszorultak az adóalanyok közül, ugyanis már csak olyan főállású egyéni vállalkozók választhatják ezt az adózási formát, akik csak magánszemélyeknek állítanak ki számlát. Akik megfelelnek az adóalanyiság feltételének, kihasználhatják az adónem adta lehetőségeket, mégpedig alacsony adminisztrációs kötelezettséggel ki lehet váltani több adónemet is. Leginkább azoknak éri ezt meg választani, akik alacsony kiadási költségekkel rendelkeznek és beleférnek a bevételi korlátba. Hátránya, hogy tételes adó lévén nincs arányosítás benne, a bevételi összegtől függetlenül meg kell fizetnie mindenkinek a tételes adó mértékét.

A kisvállalati adó egy egyszerűsített adónem, amely további két adónemet vált ki. Azoknak a vállalkozásoknak éri meg a KIVA hatálya alá tartozni, akiknek a nyereségükhöz képest magas a személyi jellegű kifizetések mértéke. Ugyanis az adónem előnye, hogy a vállalkozásban keletkezett nyereséget és bértömeget ugyanaz a kulcs terheli, ezért foglalkoztatásra ösztönöz. Az adóalap meghatározása lehetővé teszi a vállalkozás vagyonának növelését úgy, hogy a beruházásra, készlet vásárlásra fordított eredmény nem növeli az adóalapot.

A társasági adó szerinti adózást azoknak a vállalkozásoknak érdemes választani, akik az előző kategóriákba nem tartoztak. Magasabb, mint évi 12 millió forint felett kedvezőbben ki lehet használni a törvény adta kedvezményeket, mint például adóalap csökkentő tételeket és adókedvezményeket.

3. MODELLEZÉS

Az előző fejezetben bemutatott adózási formák különböző tulajdonságokkal rendelkező vállalkozások számára kedvezők. A legfontosabb befolyásoló tényezők egy vállalkozási forma meghatározásában az árbevétel, a foglalkoztatotti létszám, a költségstruktúra, illetve a beruházás mértéke. A vállalkozási forma meghatározása után tud dönteni a vállalkozás arról, hogy milyen adózási forma lenne a legkedvezőbb a működése során. Ebben a fejezetben általam paraméterezett mintavállalkozásokon keresztül mutatom be, hogy egy bizonyos tulajdonságokkal rendelkező KKV hogyan adózik a különböző adónemek alkalmazása esetén.

3.1. ELSŐ MINTAVÁLLALKOZÁS

Az első mintavállalkozásban a tevékenységet egy fő végzi főállásban egyedül, további munkavállalókat nem foglalkoztat. Általában előre meghatározott megrendelések vannak, körülbelül havi 1 millió forint bevételre tud szert tenni. A vállalkozás mezőgazdasági tevékenységet végez.

3.1.1. Kisadózó vállalkozások tételes adója szerinti adózás

Az első mintavállalkozás választhatja a kisadózó vállalkozások tételes adója szerinti adózást. Ebben az esetben havonta meg kell fizetnie a tételes adó mértékét, azaz 50.000 Ft-ot. Mivel a vállalkozás teljes adóévben működött, így az egész éves bevétele 18.000.000 Ft lehet. Azonban az egyéni vállalkozó, mivel csak 12.000.000 Ft-ot keresett, így az év elején választott ÁFA alanyi adómentesség határát nem lépte túl, ezért nem kellett belépnie az adóévben az ÁFA törvény hatálya alá. Az egyéni vállalkozónak havonta a tételes adón kívül nem keletkezik semmilyen adófizetési kötelezettsége.

A KATA törvény szerint az 50.000 Ft-tételes adó nem jelent társadalombiztosítási szempontból teljeskörű ellátást. Valamennyi társadalombiztosítási és álláskeresői járadékra jogosult a kisadózó, azonban az ellátások számításának az alapján 2022-ben érvényes minimálbér alapján 108.000 Ft, függetlenül az adózó által az adóévben szert tett jövedelemtől. A KATA adónememben megszerzett bevétel 60%-a számít jövedelemnek. Iparűzési adót meg kell fizetnie azon a településen, ahol a tevékenységét végezte. Az iparűzési adó ebben az adónemben szintén egy tételes adó, ahány településen üzletszerűen végezte a vállalkozás a tevékenységét és székhellyel vagy telephellyel rendelkezett, minden településen meg kell fizetnie az 50.000 Ft-ot.

14. táblázat: Első mintavállalkozás - KATA

KATA-s egyéni vállalkozó	
Foglalkoztatotti létszám	0 fő
Éves árbevétel	12.000.000 Ft
Éves fizetendő adók és járulékok összesen <i>= 12 * 50.000 Ft tételes adó + 50.000 Ft HIPA</i>	650.000 Ft

Forrás: Saját szerkesztés

A fenti táblázatban (14. táblázat) látható, hogy az első mintavállalkozás szerinti tevékenységet folytató egyéni vállalkozás évi 12.000.000 Ft árbevételre tett szert és ez után 650.000 Ft fizetendő adó- és járulékkötelezettsége keletkezett.

3.1.2. Átalányadó szerinti adózás

Az első mintavállalkozás választhatja az SZJA törvény szerinti átalányadózást is. Mivel mezőgazdasági tevékenységet folytat és a tevékenysége a jogszabályban meghatározott feltételeknek megfelel, ezért választhatja az átalányadózásban a kedvezőbb, 80%-os költséghányad figyelembevételét. A 2. függelék alapján megfigyelhetjük, hogy a vállalkozásnak itt nem minden hónapban ugyanolyan mértékű adó- és járulékfizetési kötelezettsége keletkezik, hanem a bevételek után kell megfizetnie a kötelezettségeit. 80%-os költséghányad alkalmazása mellett az első 6.000.000 Ft adómentes, így ez után nem keletkezik személyi jövedelemadó fizetési kötelezettség. Ameddig a vállalkozás bevételei el nem érik az adómentes részt, mivel a mintavállalkozásunk tevékenysége szakképzettséget igényel, ezért addig a garantált bérminimum után köteles megfizetni a társadalombiztosítási járulékot (18,5%), illetve a bérminimum 1,125-szerese után a szociális hozzájárulást (13%). Így ez tervezhető és 6.000.000 Ft-ig minden hónapban 86.125 Ft fizetési kötelezettsége keletkezik. 6.000.000 Ft felett már a társadalombiztosítási járulékon és a szociális hozzájáruláson felül 15% személyi jövedelemadó is terheli a bevételt. Így, mivel a mintavállalkozásunk minden hónapban egyenlő összegű bevételre tud szert tenni 116.125 Ft fizetési kötelezettsége keletkezik minden hónapban. Mivel 80%-os költséghányadot tudja alkalmazni a vállalkozás, így a bevételének csak a 20%-a tekinthető jövedelemnek, levonva belőle a 6.000.000 Ft adómentes részt. Ezek alapján az első mintavállalkozásunk 12.000.000 Ft megszerzett bevétel után 1.200.000 Ft jövedelemre tudott szert tenni. Iparüzési adó fizetési kötelezettsége is keletkezik a vállalkozásnak. Az adó alapja a teljes bevétel 20%-a megszorozva 1,2-vel. Ennek kell venni a 2%-át és a példánk szerint így megkapjuk, hogy a fizetendő adó összege 57.600 Ft. Amennyiben a vállalkozás több településen is végezte a tevékenységét, úgy a fizetendő adója a települések között árbevétel arányosan megoszlik.

15. táblázat: Első mintavállalkozás - Átalányadó

Átalányadózást választó egyéni vállalkozás (80% ktg)	
Foglalkoztatottak	0 fő
Éves árbevétel	12.000.000 Ft
Éves fizetendő adók és járulékok összesen = 577.200 Ft tbj + 456.300 Ft szocho + 180.000 Ft szja + 28.800 Ft HIPA	1.242.300 Ft

Forrás: Saját szerkesztés

A fenti táblázatban (15. táblázat) látható, hogy a mintavállalkozásunk 12.000.000 Ft árbevételre tudott szert tenni az adóévben és ezek után 1.242.300 Ft adó- és járulékfizetési kötelezettsége keletkezett.

Összehasonlítva a mintavállalkozásunkra nézve a két adózási módot – a KATA-t és az átalányadózást – megállapíthatjuk, hogy a KATA szerinti adózás kedvezőbb az egyéni vállalkozó számára, ugyanis ugyanolyan mértékű bevételt fele annyi fizetési kötelezettség mellett tudott megkeresni.

3.2. MÁSODIK MINTAVÁLLALKOZÁS

Az második mintavállalkozásban a tevékenységet egy fő végzi főállásban egyedül, további munkavállalókat nem foglalkoztat. Általában előre meghatározott megrendelések vannak, körülbelül havi 1 millió forint bevételre tud szert tenni. A vállalkozás műszaki tervezési tevékenységet végez.

3.2.1. Kisadózó vállalkozások tételes adója

A második mintavállalkozás is választhatja a kisadózó vállalkozások tételes adóját. KATA szerinti adózási szempontjából nincs különbség az első és a második mintavállalkozás között. Másfajta tevékenységet folytat, azonban az előzővel megegyező mértékű bevételre tesz szert, így erre a vállalkozásra is érvényes az 1. függelék táblázata.

16. táblázat: Második mintavállalkozás - KATA

KATA-s egyéni vállalkozó	
Foglalkoztatotti létszám	0 fő
Éves árbevétel	12.000.000 Ft
Éves fizetendő adók és járulékok összesen = 12 * 50.000 Ft tételes adó + 50.000 Ft HIPA	650.000 Ft

Forrás: Saját szerkesztés

A fenti táblázatban (16. táblázat) látható, hogy az első mintavállalkozás szerinti tevékenységet folytató egyéni vállalkozás évi 12.000.000 Ft árbevételre tett szert és ez után 650.000 Ft fizetendő adó- és járulékkötelezettsége keletkezett.

3.2.2. Átalányadó szerinti adózás

Az második mintavállalkozás is választhatja az SZJA törvény szerinti átalányadózást is. Mivel műszaki tervezési tevékenységet folytat és a tevékenysége a jogszabályban meghatározott feltételeknek nem felel meg, ezért 40%-os költséghányad figyelembevételével kell adóznia. A 3. függelék alapján megfigyelhetjük, hogy a vállalkozásnak itt nem minden hónapban ugyanolyan mértékű adó- és járulékfizetési kötelezettsége keletkezik, hanem a bevételek után kell megfizetnie a kötelezettségeit. 40%-os költséghányad alkalmazása mellett csak az első 2.000.000 Ft adómentes, így ez után nem keletkezik személyi jövedelemadó fizetési kötelezettség. Hasonlóan az előző példához, ameddig a vállalkozás bevételei el nem érik az adómentes részt, addig mivel a mintavállalkozásunk tevékenysége szakképzettséget igényel, ezért a garantált bérminimum után köteles megfizetni a társadalombiztosítási járulékot, illetve a bérminimum 1,125-szerese után a szociális hozzájárulást. Az előbbiekhöz hasonlóan minden hónapban 86.125 Ft fizetési kötelezettsége keletkezik az adómentes rész eléréséig. 2.000.000 Ft felett már a társadalombiztosítási járulékon és a szociális hozzájáruláson felül 15% személyi jövedelemadó is terheli a bevételt. A mintavállalkozásunk minden hónapban egyenlő összegű bevételre tud szert tenni, ezért 279.000 Ft fizetési kötelezettsége keletkezik minden hónapban. Az adóév 12. hónapjában már nem keletkezik szociális hozzájárulási fizetési kötelezettség, mivel a vállalkozó elérte az úgynevezett szocho plafont. Mivel 40%-os költséghányadot tudja alkalmazni a vállalkozás, így a bevételének a 60%-a tekinthető jövedelemnek, levonva belőle a 2.000.000 Ft adómentes részt. Ezek alapján az második mintavállalkozásunk 12.000.000 Ft megszerzett bevétel után 6.000.000 Ft jövedelemre tudott szert tenni. Iparüzési adó fizetési kötelezettsége is keletkezik a vállalkozásnak. Az adó alapja a teljes bevétel 60%-a megszorozva 1,2-vel. Ennek kell venni a 2%-át és a példánk szerint így megkapjuk, hogy a fizetendő adó 172.800 Ft. Amennyiben a vállalkozás több településen is végezte a tevékenységét, úgy a fizetendő adója a települések között árbevétel arányosan megoszlik.

17. táblázat: Második mintavállalkozás - Átalányadó

Átalányadózást választó egyéni vállalkozás (40% ktg)	
Foglalkoztatottak	0 fő
Éves árbevétel	12.000.000 Ft
Éves fizetendő adók és járulékok összesen = 1.206.200 Ft tbj + 778.050 Ft szocho + 900.000 Ft szja + 144.000 Ft HIPA	3.028.250 Ft

Forrás: Saját szerkesztés

A fenti táblázatban (17. táblázat) megfigyelhető, hogy a vállalkozás az adóévben 12.000.000 Ft bevételt szerzett és ezek után 3.028.250 Ft fizetendő adó- és járulékkötelezettsége keletkezett.

Összehasonlítva a második mintavállalkozás által választott két adózási formát, a KATA-t és az átalányadózást, megállapítható, hogy a mintavállalkozásnak ebben az esetben is jobban megéri a KATA szerint adóznia. Mint, ahogy azt már korábban említettem egy vállalkozásnak nagyon körültekintően kell megválasztania azt, hogy milyen adózási forma szerint fog a működése során adózni, ugyanis a példánk szerint az egyik esetben 650.000 Ft, míg a másik esetben 3.028.250 Ft fizetési kötelezettsége keletkezik ugyanolyan feltételek mellett.

3.3. HARMADIK MINTAVÁLLALKOZÁS

A harmadik mintavállalkozásban a tevékenységet egy fő végzi főállásban egyedül, további munkavállalókat nem foglalkoztat. Általában előre meghatározott megrendelései vannak, körülbelül havi 1 millió forint bevételre tud szert tenni. Azonban év közben egy nagyobb megrendelést kapott, így a tervezett bevételei megugrottak. A vállalkozás építőipari tevékenységet végez, sok költséggel rendelkezik.

3.3.1. Kisadózó vállalkozások tételes adója szerinti adózás

Az harmadik mintavállalkozás választhatja a kisadózó vállalkozások tételes adója szerinti adózást. Ebben az esetben havonta meg kell fizetnie a tételes adó mértékét, azaz 50.000 Ft-ot. Mivel a vállalkozás teljes adóévben működött, így az egész éves bevétel 18.000.000 Ft lehet. Adóév előtt a vállalkozó úgy gondolta az előző évi tapasztalatai alapján, hogy körülbelül havonta egymillió forint bevételre számíthat, azaz évi 12.000.000 Ft-ra. Azonban az egyéni vállalkozó, mivel egy nagyobb megrendelésre tett szert, 12.000.000 Ft helyett 19.000.000 Ft lett az éves bevétele, így az év elején választott ÁFA alanyi adómentesség határát túllépte és be kellett lépnie az adóévben az ÁFA hatálya alá. A 12.000.000 Ft feletti

rész után áfa fizetési kötelezettsége keletkezik és minden tárgyhónapot követő hónap 20-áig áfa bevallási kötelezettsége van. Adóévben 7.000.000 Ft bevételhez 4.500.000 Ft kiadási számla tartozott, így a kettő különbsége után (2.500.000 Ft) kellett megfizetnie az ÁFÁT, ami az ő esetében 531.496 Ft volt.

Ezen kívül a KATA bevételi összeghatárát is átlépte és ez után 18.000.000 Ft felett büntetőadót kell fizetnie. Tehát 1.000.000 Ft után 400.000 Ft volt a büntetőadó összege. Iparüzési adót meg kell fizetnie azon a településen, ahol a tevékenységét végezte. A vállalkozás a tevékenységét ugyanazon az egy településen végezte, ahol székhellyel vagy telephellyel rendelkezett, így csak ezen az egy településen kell megfizetnie az 50.000 Ft-ot. A vállalkozás havi bontású bevételeit a 4. számú függelék tartalmazza.

18. táblázat: Harmadik mintavállalkozás - KATA

KATA-s egyéni vállalkozó	
Foglalkoztatotti létszám	0 fő
Éves árbevétel	19.000.000 Ft
Éves fizetendő adók és járulékok összesen = $12 * 50.000 \text{ Ft tételes adó} + 400.000 \text{ Ft büntető adó} + 531.496 \text{ Ft ÁFA} + 50.000 \text{ Ft HIPA}$	1.581.496 Ft

Forrás: Saját szerkesztés

A fenti táblázatban (18. táblázat) megfigyelhető, hogy a vállalkozás az adóévben 19.000.000 Ft bevételt szerzett és ezek után 1.581.496 Ft fizetendő adó- és járulékkötelezettsége keletkezett.

3.3.2. Átalányadó szerinti adózás

A harmadik mintavállalkozás választhatja az SZJA törvény szerinti átalányadózást is. Mivel építőipari tevékenységet folytat és a tevékenysége a jogszabályban meghatározott feltételeknek megfelel, ezért választhatja az átalányadózásban a kedvezőbb, 80%-os költséghányad figyelembevételét. A 5. függelék alapján megfigyelhetjük, hogy a vállalkozásnak itt nem minden hónapban ugyanolyan mértékű adó- és járulékfizetési kötelezettsége keletkezik, hanem a bevételek után kell megfizetnie a kötelezettségeit. 80%-os költséghányad alkalmazása mellett az első 6.000.000 Ft adómentes, így ez után nem keletkezik személyi jövedelemadó fizetési kötelezettség.

A vállalkozás az előző évek tapasztalatai alapján úgy tervezett, hogy nem fogja meghaladni az alanyi mentesség határát, azonban nagyobb munkák végett az adóévben 19.000.000 Ft bevételre tett szert és be kellett lépnie az ÁFA törvény hatálya alá. Az ÁFA törvény

független a választott vállalkozási formától, így az előzőhöz hasonlóan mivel az adóévben 7.000.000 Ft bevételhez 4.500.000 Ft kiadási számla tartozott, így a kettő különbsége után (2.500.000 Ft) kellett megfizetnie az ÁFÁT, ami az ő esetében 531.496 Ft volt. Mivel 80%-os költséghányadot tudja alkalmazni a vállalkozás, így a bevételének csak a 20%-a tekinthető jövedelemnek levonva belőle a 6.000.000 Ft adómentes részt. Ezek alapján az első mintavállalkozásunk 19.000.000 Ft megszerzett bevétel után 3.800.000 Ft jövedelemre tudott szert tenni. Iparüzési adó fizetési kötelezettsége is keletkezik a vállalkozásnak. Az adó alapja a teljes bevétel 20%-a megszorozva 1,2-vel. Ennek kell venni a 2%-át és a példánk szerint így megkapjuk, hogy a fizetendő adó 91.200 Ft.

19. táblázat: Harmadik mintavállalkozás - Átalányadó

Átalányadózást választó egyéni vállalkozás (80% ktg)	
Foglalkoztatottak	0 fő
Éves árbevétel	19.000.000 Ft
Éves fizetendő adók és járulékok összesen = 706.700 Ft tbj + 526.175 Ft szocho + 390.000 Ft szja + 531.496 Ft ÁFA + 91.200 Ft HIPA	2.245.571 Ft

Forrás: Saját szerkesztés

A fenti táblázatban (19. táblázat) megfigyelhető, hogy a vállalkozás az adóévben 19.000.000 Ft bevételt szerzett és ezek után 2.245.571 Ft fizetendő adó- és járulékkötelezettsége keletkezett.

3.3.3. Vállalkozói személyi jövedelemadó szerinti adózás

A harmadik mintavállalkozás választhatja az SZJA törvény szerinti tételes VSZJA szerinti adózást is. A mintavállalkozásunk tevékenysége szakképzettséget igényel, ezért a garantált bérminimum után köteles megfizetni a társadalombiztosítási járulékot (18,5%) és a személyi jövedelemadót (15%), illetve a bérminimum 1,125 szerese után szociális hozzájárulást (13%). Ezeket kiszámolva az egyéni vállalkozónak havonta 260.000 Ft bejelentett munkabére után 125.125 Ft fizetendő adó és járulék kötelezettsége keletkezik, amely éves szinten 1.501.500 Ft-nak felel meg.

Az egyéni vállalkozó a VSZJA szerinti adózás választásakor a vállalkozói tevékenységéből származó jövedelmét a bevételből az elismert költségek levonásával állapítja meg a következőképpen:

- I. +Vállalkozói bevétel: 19.000.000 Ft
- II. ± Bevételt módosító tételek: 0 Ft
- III. - Vállalkozói költségek: 12.350.000 Ft
- IV. = Vállalkozói jövedelem (I±II-III.): 6.650.000 Ft
- V. * Vállalkozói személyi jövedelemadó (VSZJA 9%): 598.500 Ft
- VI. - Adókedvezmények: 0 Ft
- VII. Fizetendő vállalkozói személyi jövedelemadó (V-VI.): 598.500**
- VIII. = Adózott vállalkozói jövedelem (IV-VII.): 6.051.500 Ft
- IX. ± Módosító tételek: 0 Ft
- X. = Vállalkozói osztalékalap (VIII±IX.): 6.051.500 Ft
- XI. * Vállalkozói osztalékalap adója (15%): 907.725 Ft**

A fent látható számítások azt mutatják, hogy az egyéni vállalkozó az adóévben 19.000.000 Ft bevételre tudott szert tenni, amelyhez 12.350.000 Ft költsége tartozott, amely tartalmazza a vállalkozói kivét összegét is. A bevételeket csökkentjük a költségekkel, majd ez adja ki a vállalkozói jövedelmet, amelyet 9% vállalkozói személyi jövedelemadó terhel. Esetünkben nem voltak érvényesíthető adókedvezmények, így a fizetendő VSZJA összege 598.500 Ft lett. A vállalkozói jövedelmet tovább csökkentjük a fizetendő VSZJA összegével és így megkapjuk az adózott vállalkozói jövedelmet. Esetünkben nem tudunk módosító tételeket alkalmazni. Az adózott vállalkozói jövedelmet a 15% vállalkozói osztalékalap adója is terheli, amely a mintavállalkozásnál 907.725 Ft. Az osztalékot továbbá 13% szociális hozzájárulási adó is terheli, amelynek az összege 786.695 Ft.

A vállalkozás az előző évek tapasztalatai alapján úgy tervezett, hogy nem fogja meghaladni az alanyi mentesség határát, azonban nagyobb munkák végett az adóévben 19.000.000 Ft bevételre tett szert és be kellett lépnie az ÁFA törvény hatálya alá. Az ÁFA törvény független a választott vállalkozási formától, így az előzőhöz hasonlóan mivel az adóévben 7.000.000 Ft bevételhez 4.500.000 Ft kiadási számla tartozott, így a kettő különbsége után (2.500.000 Ft) kellett megfizetnie az ÁFÁT, ami az ő esetében 531.496 Ft volt.

A vállalkozást iparűzési adó fizetési kötelezettség is terheli, amely az előző példákhoz hasonlóan 2%, amely a mintavállalkozás esetében 180.000 Ft.

20. táblázat: Harmadik mintavállalkozás - VSZJA

VSZJA szerint adózó egyéni vállalkozás	
Foglalkoztatottak	0 fő
Éves árbevétel	19.000.000 Ft
Éves fizetendő adók és járulékok összesen = 577.200 Ft tbj + 456.300 Ft szocho + 468.000 Ft szja + 598.500 Ft VSZJA + 907.725 Ft osztalékalap adó + 786.695 Ft szocho + 531.496 Ft ÁFA + 180.000 Ft HIPA	4.505.916 Ft

Forrás: Saját szerkesztés

A fenti táblázatban (20. táblázat) megfigyelhető, hogy a vállalkozás az adóévben 19.000.000 Ft bevételt szerzett és ezek után 4.505.916 Ft fizetendő adó- és járulékkötelezettsége keletkezett.

A három adózási formát összehasonlítva megállapítható, hogy annak ellenére, hogy a harmadik mintavállalkozás a KATA szerinti adózásnál büntetőadót volt kénytelen fizetni, még így is az egyéni vállalkozási formák adózása szerint ez volt a legkedvezőbb. A KATA szerint 1.581.496 Ft, az átalányadózás szerint 2.245.571 Ft, míg a vállalkozói személyi jövedelemadó szerint 4.505.916 Ft éves fizetendő adó- és járulékkötelezettsége keletkezett a vállalkozásnak. A harmadik mintavállalkozás 19.000.000 Ft bevételt átalányadózóként 2.245.571 Ft adó- és járulékkötelezettség megfizetése mellett keresett meg. Ha KATA szerint adózna, akkor ugyanekkora fizetendő kötelezettsége 21.988.927 Ft bevétel mellett keletkezne. Azonban, ha 21.988.927 Ft-ot átalányadózóként keresne meg a vállalkozó, akkor azt csak 1.891.025 Ft adóteher terheli.

A lent látható táblázatban (21. táblázat) a KATA és az átalányadózás szerinti adózást hasonlítottam össze (iparüzési adóval, azonban áfa nélkül) egész éves folyamatos működést feltételezve. A táblázatban megfigyelhető, hogy az egyes bevételekhez az eltérő adózási formákat alkalmazva mekkora összegű éves fizetendő adó- és járulékkötelezettség tartozik, illetve ez hány százalékos adóterhet jelent a vállalkozó számára (a bevétel százalékában). Megállapítható, hogy 20.000.000 Ft éves bevételig a KATA adózási forma a legkedvezőbb. Az ennél magasabb megszerzett éves árbevételt figyelembe véve az átalányadózás kedvezőbb lehet az adózó számára, amennyiben a 80%-os költséghányadot érvényesíteni tudja. Ha az adózó 40%-os költséghányadot alkalmazza, mert nem jogosult a kedvezőbb költséghányadra, úgy számára továbbra is a KATA szerinti adózás a legkedvezőbb.

21. táblázat: KATA és Átalányadó összehasonlítása

ÁRBEV.	KATA	Adóteher (%)	40% ÁTALÁNY	Adóteher (%)	80% ÁTALÁNY	Adóteher (%)
1 000 000	650 000	65%	1 033 500	103%	1 033 500	103%
2 000 000	650 000	33%	1 033 500	52%	1 033 500	52%
3 000 000	650 000	22%	1 240 775	41%	1 033 500	34%
4 000 000	650 000	16%	1 448 050	36%	1 033 500	26%
5 000 000	650 000	13%	1 655 325	33%	1 033 500	21%
6 000 000	650 000	11%	1 862 600	31%	1 033 500	17%
7 000 000	650 000	9%	2 069 875	30%	1 068 300	15%
8 000 000	650 000	8%	2 277 150	28%	1 103 100	14%
9 000 000	650 000	7%	2 484 425	28%	1 137 900	13%
10 000 000	650 000	7%	2 691 700	27%	1 172 700	12%
11 000 000	650 000	6%	2 860 950	26%	1 207 500	11%
12 000 000	650 000	5%	3 028 250	25%	1 242 300	10%
13 000 000	650 000	5%	3 157 525	24%	1 277 100	10%
14 000 000	650 000	5%	3 372 925	24%	1 311 900	9%
15 000 000	650 000	4%	3 588 325	24%	1 346 700	9%
16 000 000	650 000	4%	3 803 725	24%	1 421 375	9%
17 000 000	650 000	4%	4 019 125	24%	1 496 050	9%
18 000 000	650 000	4%	4 312 525	24%	1 570 725	9%
19 000 000	1 050 000	6%	4 527 925	24%	1 645 400	9%
20 000 000	1 450 000	7%	4 743 325	24%	1 720 075	9%
21 000 000	1 850 000	9%	4 958 725	24%	1 794 750	9%
22 000 000	2 250 000	10%	5 174 125	24%	1 869 425	8%
23 000 000	2 650 000	12%	5 389 525	23%	1 944 100	8%
24 000 000	3 050 000	13%	5 604 925	23%	2 018 775	8%

Forrás: Saját szerkesztés

3.4. NEGYEDIK MINTAVÁLLALKOZÁS

A negyedik mintavállalkozás egy korlátolt felelősségű társaság, ahol az ügyvezetőn kívül további 4 főállású munkavállaló dolgozik. A vállalkozás építőipari tevékenységet végez, sok költséggel rendelkezik. A tevékenységre és az árbevételre való tekintettel a KFT az áfa törvény hatálya alá tartozik, havi bevallási kötelezettsége van.

3.4.1. Társasági adó szerinti adózás

A negyedik mintavállalkozás korlátolt felelősségű társaságként választhatja a társasági adó szerinti adózást. A KFT-ben egy ügyvezető és rajta kívül további négy munkavállaló dolgozik. Az ügyvezető bruttó bére 350.000 Ft, 3 szakképzettséggel rendelkező munkavállaló bruttó bére 260.000 Ft és további egy segédmunkás dolgozik bruttó 200.000

Ft-ért. Ez összesen havonta 1.330.000 Ft bérköltséget jelent. Ez után a munkavállalóknak meg kell fizetnie a társadalombiztosítási járulékot (18,5%), a személyi jövedelemadó előleget (15%), illetve a társaságnak a bruttó bérük után a szociális hozzájárulási adót (13%). Ez összesen a vállalkozásnak havi szinten 1.502.900 Ft-ot, éves szinten 18.034.800 Ft költséget jelent.

A vállalkozás a tárgyévben 57.800.000 Ft árbevételre tudott szert tenni, amelyhez további 25.248.000 Ft költség tartozott. A társasági adót a következőképpen tudjuk kiszámolni:

Adóévi bevételek: 57.800.000 Ft
 – Adóévi költségek, ráfordítások: 43.282.800 Ft
 = Adózás előtti eredmény 14.517.200 Ft
 – Csökkentő korrekciós tételek: 0 Ft
 + Növelő korrekciós tételek: 0 Ft
 = Adóalap: 14.517.200 Ft
 (+) Adóalap x 9% = Számított társasági adó: 1.306.548 Ft
 – Adókedvezmény: 600.000 Ft
 =**Fizetendő adó: 706.548 Ft**

A számítások alapján megállapítható, hogy a vállalkozásnak 706.548 Ft fizetendő társasági adója keletkezett. Érvényesíteni tudott a vállalkozás 600.000 Ft társasági adókedvezményt, ugyanis a vállalkozás rendelkezik egy hitellel is, amelyet egy tárgyi eszköz beszerzéséhez pénzügyi intézménytől vett igénybe. Ennek a hitelnek a kamata után érvényesíteni tudott adókedvezményt, amelynek a mértéke a hitel kamatával egyezik meg.

A KFT alanya az ÁFÁ-nak, így a bevételek és a kiadások különbözete utána ÁFA fizetési kötelezettsége is keletkezett minden hónapban, amely összesen 8.789.040 Ft adóteher volt a teljes évben. A társasági adón felül helyi iparüzési adót is fizetnie kell azokon a településeken, ahol a tevékenységét folytatta. A mintavállalkozásunk csak egy településen érintett, így a 2%-os helyi iparüzési adó összegét, amely további 651.040 Ft.

22. táblázat: Negyedik mintavállalkozás - TAO

Társasági adó szerint adózó KFT.	
Foglalkoztatottak	5 fő
Éves árbevétel	57.800.000 Ft
Éves fizetendő adók és járulékok összesen = 2.952.600 Ft tbj + 2.074.800 Ft szocho + 2.394.000 Ft szja + 706.548 Ft tao + 8.789.040 Ft ÁFA + 651.040 Ft HIPA	17.568.028 Ft

Forrás: Saját szerkesztés

A fenti táblázatban (22. táblázat) megfigyelhető, hogy a vállalkozás az adóévben 57.800.000 Ft bevételt szerzett és ezek után 17.568.028 Ft fizetendő adó- és járulékkötelezettsége keletkezett.

3.4.2. Kisvállalati adó szerinti adózás

A negyedik mintavállalkozás választhatja a kisvállalati adó szerinti adózást is. A KFT-ben az előzőekhez hasonlóan az ügyvezető bruttó bére 350.000 Ft, 3 szakképzettséggel rendelkező munkavállaló bruttó bére 260.000 Ft és további egy segédmunkás dolgozik bruttó 200.000 Ft-ért. Ez összesen havonta 1.330.000 Ft bérköltséget jelent. Ez után a munkavállalóknak meg kell fizetnie a társadalombiztosítási járulékot (18,5%), a személyi jövedelemadó előleget (15%), illetve a vállalkozásnak a béreket terhelő adókulcsot (10%), amely lényegesen kedvezőbb a kiváltott szociális hozzájárulási adó kulcsánál (13%). Így ez a vállalkozásnak havonta 1.463.000 Ft, míg éves szinten 17.556.000 Ft költséget jelent.

A vállalkozás a tárgyévben 57.800.000 Ft árbevételre tudott szert tenni, amelyhez további 25.248.000 Ft költség tartozott. Az adó alapja főszabály szerint:

a személyi jellegű kifizetések és jóváhagyott osztalék összege:
15.960.000 Ft
amely a kapott osztalékkal és a nettó tőkebevonással is
csökkenthető: 0 Ft
de legalább a személyi jellegű kifizetések összege (minimum
adóalap): 15.960.000 Ft
= Fizetendő adó (10%): 1.596.000 Ft

A számítások alapján megállapítható, hogy a vállalkozásnak 1.596.000 Ft fizetendő kisvállalati adója keletkezett. A KFT alanya az ÁFÁ-nak, így a bevételek és a kiadások különbözete utána ÁFA fizetési kötelezettsége is keletkezett minden hónapban, amely összesen 8.789.040 Ft adóteher volt a teljes évben. A társasági adón felül helyi iparűzési adót is fizetnie kell azokon a településeken, ahol a tevékenységét folytatta. A mintavállalkozásunk csak egy településen érintett, így a 2%-os helyi iparűzési adó összegét, amely további 413.800 Ft ezen az egy településen köteles megfizetni.

23. táblázat: Negyedik mintavállalkozás - KIVA

Kisvállalati adó szerint adózó KFT.	
Foglalkoztatottak	5 fő
Éves árbevétel	57.800.000 Ft
Éves fizetendő adók és járulékok összesen = 2.952.600 Ft tbj + 2.394.000 Ft szja + 1.596.000 Ft KIVA + 8.789.040 Ft ÁFA + 413.800 Ft HIPA	16.145.440 Ft

Forrás: Saját szerkesztés

A fenti táblázatban (23. táblázat) megfigyelhető, hogy a vállalkozás az adóévben 57.800.000 Ft bevételt szerzett és ezek után 16.145.440 Ft fizetendő adó- és járulékkötelezettsége keletkezett.

A két adózási formát összehasonlítva megállapítható, hogy mivel a vállalkozás több munkavállalót foglalkoztat (az ügyvezetővel együtt öt főt), ezért beigazolódott, hogy ilyen esetben a kisvállalati adózás kedvezőbb a társasági adónál. A TAO szerint 17.568.028 Ft, míg KIVA szerint mindössze 16.145.440 Ft éves fizetendő adó- és járulékkötelezettsége keletkezett a vállalkozásnak.

3.5. ÖTÖDIK MINTAVÁLLALKOZÁS

Az ötödik mintavállalkozás egy betéti társaság, ahol a tevékenységet egy fő végzi főállásban egyedül, további munkavállalókat nem foglalkoztat. Általában előre meghatározott megrendelések vannak, körülbelül havi 1 millió forint bevételre tud szert tenni. A vállalkozás tűz- és munkavédelmi szolgáltatást nyújtó tevékenységet végez, tehát szerződéses partnerei vannak, akik kivétel nélkül adószámmal rendelkező vállalkozások, egyesületek, non-profit szervezetek.

3.5.1. Kisadózó vállalkozások tételes adója szerinti adózás

Az ötödik mintavállalkozás korábban, a 2022. szeptember 1-jén hatályba lépett törvény előtt választhatta a kisadózó vállalkozások tételes adója szerinti adózást, azonban az új törvény szerint két okból sem működhet a továbbiakban KATA szerinti adózóként: egyrészt BT nem léphet be a KATA alá, illetve csak magánszemélyeknek állíthat ki számlákat. Ebben a fejezetben azt fogom megvizsgálni, hogy a törvénymódosítás előtt és után milyen lehetőségei voltak, illetve vannak a vállalkozónak. A törvénymódosítás előtt a korábbiakban már bemutatottak szerint kellett adóznia a betéti társaságnak. Ez esetben havonta meg kell fizetnie a tételes adó mértékét, azaz 50.000 Ft-ot.

Mivel a vállalkozás teljes adóévben működött, így az egész éves bevétel 12.000.000 Ft lehet, azonban az egyéni vállalkozó mivel csak 12.000.000 Ft-ot keresett, így az év elején választott ÁFA alanyi adómentesség határát nem lépte túl, ezért nem kellett belépni az adóévben az ÁFA hatálya alá. Az egyéni vállalkozónak havonta a tételes adón kívül nem keletkezett semmilyen adófizetési kötelezettsége. A vállalkozás bevételeit és fizetési kötelezettségeit az 1. számú függelék tartalmazza.

A KATA adónemben megszerzett bevétel 60%-a számít jövedelemnek. Iparüzési adót meg kell fizetnie azon a településen, ahol a tevékenységét végezte. Az iparüzési adó ebben az adónemben szintén egy tételes adó, ahány településen üzletszerűen végezte a vállalkozás a tevékenységét és székhellyel vagy telephellyel rendelkezett, minden településen meg kell fizetnie az 50.000 Ft-ot.

24. táblázat: Ötödik mintavállalkozás - KATA

KATA-s egyéni vállalkozó	
Foglalkoztatotti létszám	0 fő
Éves árbevétel	12.000.000 Ft
Éves fizetendő adók és járulékok összesen <i>= 12 * 50.000 Ft tételes adó + 50.000 Ft HIPA</i>	650.000 Ft

Forrás: Saját szerkesztés

A fenti táblázatban (24. táblázat) látható, hogy az első mintavállalkozás szerinti tevékenységet folytató betéti társaság évi 12.000.000 Ft árbevételre tett szert és ez után 650.000 Ft fizetendő adó- és járulékkötelezettsége keletkezett.

3.5.2. Társasági adó szerinti adózás

Azoknak a betéti társaságoknak, akik KATA szerint adóztak, komoly döntést kellett meghozniuk. Ki kellett választaniuk a számukra legkedvezőbb adózási formát, azonban azoknak a vállalkozásoknak, akik nem tudják előre kiszámítani a bevételeiket, nehezen tudták meghozni a legjobb döntést.

Ahogy arról már korábban is beszéltem, minden adózási forma más és más paraméterekkel rendelkező vállalkozásoknak kedvező. Esetünkben a vállalkozás továbbra is betéti társaságként szeretne továbbra is működni és mivel foglalkoztatottja nincs, ezért számára nem a KIVA szerinti adózás, hanem a társasági adó szerinti adózás a kedvezőbb. A további vizsgálatot eszerint folytatom.

A vállalkozás tűz- és munkavédelmi szolgáltatás nyújtásával foglalkozik, kevés költséggel rendelkezik. Az éves bevétele 12.000.000 Ft volt, amelyhez 1.800.000 Ft költség tartozott. Az ügyvezető bére 260.000 Ft, amely után a meg kell fizetnie a társadalombiztosítási járulékot (18,5%), a személyi jövedelemadó előleget (15%), illetve a szociális hozzájárulási adót (13%). Ez havi szinten 293.800 Ft, éves szinten 3.525.600 Ft költséget jelent. A társasági adót a következőképpen számolhatjuk ki:

Adóévi bevételek: 12.000.000 Ft
 – Adóévi költségek, ráfordítások: 5.325.600 Ft
 = Adózás előtti eredmény 6.674.400 Ft
 – Csökkentő korrekciós tételek: 0 Ft
 + Növelő korrekciós tételek: 0 Ft
 = Adóalap: 6.674.400 Ft
 (+) Adóalap x 9% = Számított társasági adó: 600.696 Ft
 – Adókedvezmény: 0 Ft
 =**Fizetendő adó: 600.696 Ft**

A számítások alapján a betéti társaságnak 600.696 Ft fizetendő társasági adója keletkezett. A mintavállalkozásunk csak egy településen érintett, így a 2%-os helyi iparűzési adó összegét, amely további 204.000 Ft ezen az egy településen köteles megfizetni.

25. táblázat: Ötödik mintavállalkozás - TAO

Társasági adó szerint adózó BT.	
Foglalkoztatotti létszám	0 fő
Éves árbevétel	12.000.000 Ft
Éves fizetendő adók és járulékok összesen = 577.200 Ft tbj + 405.600 Ft szocho + 468.000 Ft szja + 600.696 Ft TAO + 204.000 Ft HIPA	2.255.496 Ft

Forrás: Saját szerkesztés

A fenti táblázatban (25. táblázat) látható, hogy az első mintavállalkozás szerinti tevékenységet folytató betéti társaság évi 12.000.000 Ft árbevételre tett szert és ez után 2.255.496 Ft fizetendő adó- és járulékkötelezettsége keletkezett.

Összegzésként megállapítható, hogy az új KATA törvénymódosítás előtt azok a betéti társaságok, akik megfeleltek a KATA szerinti adózás feltételeinek, sokkal kedvezőbben tudtak adózni, még akkor is, ha szinte nem volt költségük. A mintavállalkozásunk betéti társaságként működve KATA szabályai szerint 12.000.000 Ft éves árbevételt 650.000 Ft,

míg társasági adó szerint 2.255.496 Ft éves adó és járulék megfizetése mellett tudott megkeresni.

3.6. MINTAVÁLLALKOZÁSOK ÖSSZEGZÉSE

A mintavállalkozások elemzése után elmondható, hogy a jövedelemadózási formák közötti választás nagyban befolyásolja egy vállalkozás adózását, fizetendő adóterheit. Ennek tükrében a döntés meghozatalát alapos tervezési folyamat kell, hogy megelőzze. Kezdő vállalkozás esetében a vállalkozás indításakor több szempontot is figyelembe kell venni, hiszen bizonyos feltételek fennállása már a legelső pillanatban szűkíti a lehetőségeket, ezáltal megkönnyíti a döntést. Az első és legfontosabb kérdés induló vállalkozás esetében az, hogy egyedül vagy partner bevonásával kíván vállalkozást indítani. A kérdésre adott válasz máris világossá teszi, hogy egyéni vagy társas vállalkozási formákat választhat a továbbiakban. Ha egyéni vállalkozásról beszélünk, akkor a következő szempontokat érdemes megvizsgálni:

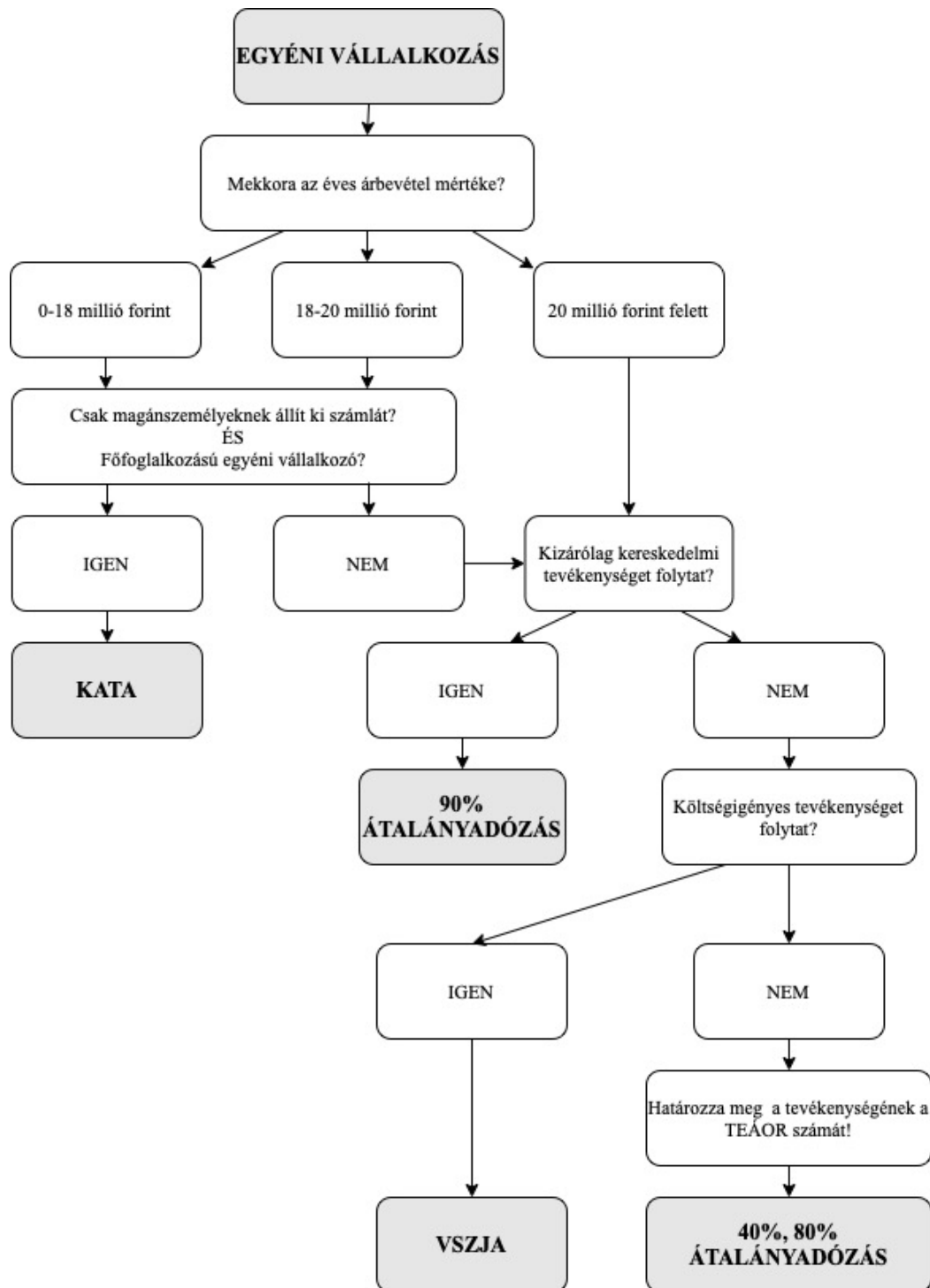
- Főfoglalkozású egyéni vállalkozó lesz?
- Mi a főtevékenysége?
- Mennyi a tervezett nettó árbevétel?
- Mennyi a várható költség?
- Kiknek fog számlázni? Magánszemélyeknek vagy adószámmal rendelkező partnereknek is?

A kérdésekre adott válasz alapján, amennyiben a vállalkozó főfoglalkozású egyéni vállalkozóként végzi a tevékenységét és csak magánszemélyeknek fog számlát kiállítani, úgy a KATA szerinti adózás számára a legkedvezőbb, mint ahogy ezt a mintavállalkozásoknál is láthattuk. Ez után az átalányadózást javasolnám kezdő vállalkozásoknak, leginkább azoknak, akik a kedvezőbb 80% vagy 90% költséghányadba tartoznak. Ebben az esetben az adómentes bevételi határ magasabb (6, illetve 12 millió forint), így a meghatározott összegig nagyon kedvező az adózásuk. A tevékenység alapján előre tervezhető, hogy mekkora adóteherre számíthat a vállalkozás. A VSZJA szerinti adózás összetettebb, azonban, akinek sok költsége van és rendelkezik alkalmazott munkavállalóval, kedvezőbben tud adózni, főleg, ha a tevékenysége szerint átalányadózásban a 40% költséghányadot kellene alkalmaznia.

A társas vállalkozásoknál a vállalkozási formától függetlenül az alkalmazotti látszám az egyik legmeghatározóbb döntési tényező. Megfigyelhettük a mintavállalkozások során,

hogy a KIVA szerinti adózás a TAO-val szemben akkor kedvezőbb, ha a társaság több alkalmazottat foglalkoztat. Illetve az osztalékként ki nem fizetett profitot, amelyet a vállalkozás visszaforgat a nyereségből, nem terheli adó.

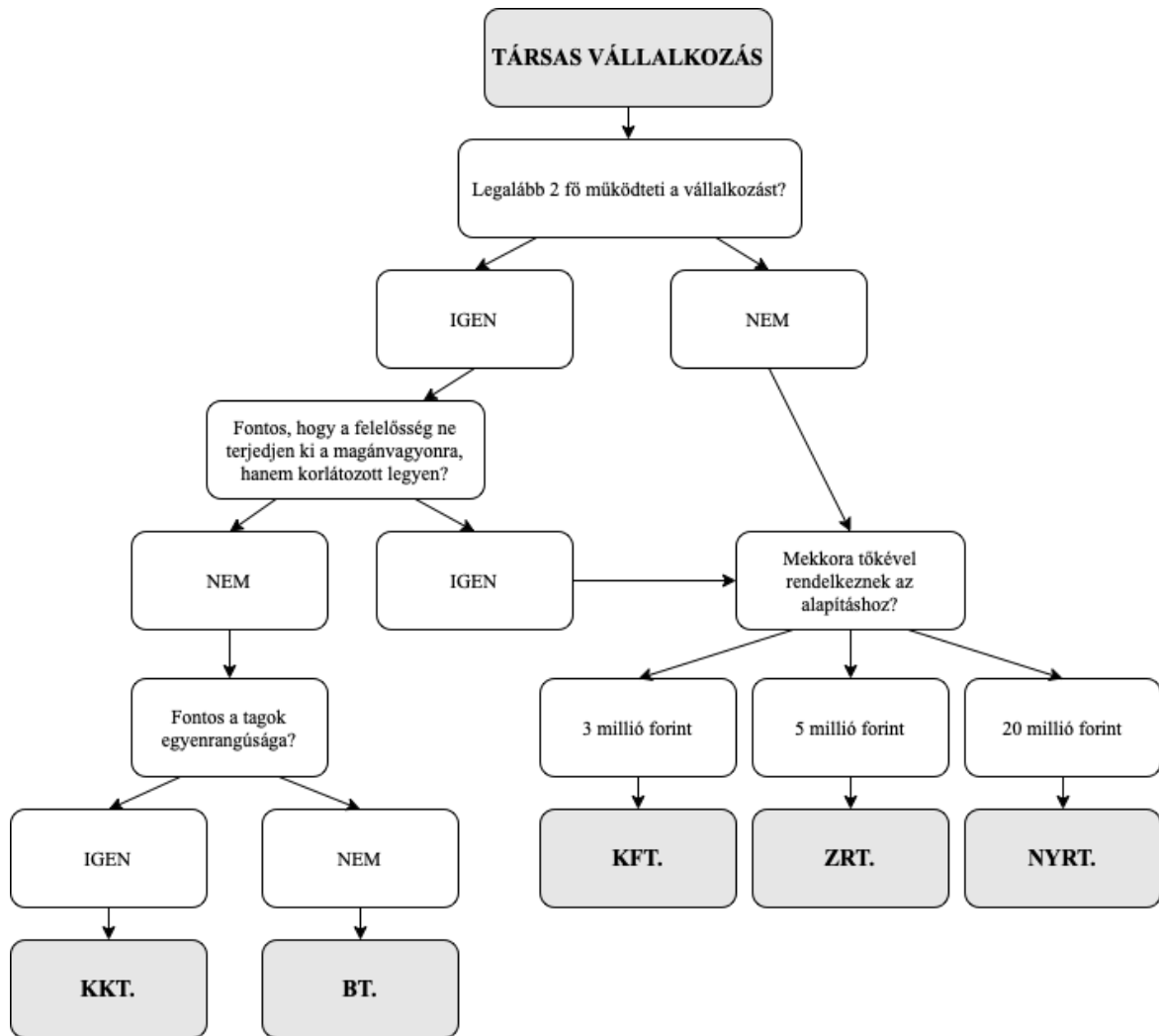
1. ábra: Egyéni vállalkozás jövedelemadózási formái közötti választás döntési fája

Forrás: Saját szerkesztés

A fent látható ábrán (1. ábra) az egyéni vállalkozás által választható jövedelemadózási formák közötti választást szemléltettem az előzőekben felmerült kérdések alapján. Megfigyelhető, hogy bizonyos kérdésekre adott válaszok kizárják az adott jövedelemadózási forma választásának a lehetőségét. Ezért nagyon fontos, hogy a döntés egy tervezési folyamatot követően szülessen meg.

2. ábra: Társas vállalkozási formák közötti választás döntési fája

Forrás: Saját szerkesztés

A fent látható ábra (2. ábra) a társas vállalkozási formák közötti választást segíti elő. A döntési fa a vállalkozó megtudhatja, hogy milyen vállalkozási formában érdemes végeznie a tevékenységét. Jövedelemadózási formáját tekintve mind a négy vállalkozási formánál a társasági adó és a kisvállalati adó szerinti adózás közül választhat a cégvezető, amelyet már korábban részleteztem. A döntést elősegítő kérdések lehetnek: Legalább 3 alkalmazottat

foglalkoztat a vállalkozás? Magas az eredmény? Magas a beruházási összeg? Ezekre a kérdésekre adott válasz alapján a vállalkozó könnyen meg tudja hozni a döntést.

Mindezek tükrében elmondható, hogy egy vállalkozásnak több szempontot is figyelembe kell vennie, mind a vállalkozási forma, mind a jövedelemadózási forma megválasztása során. Fontos megvizsgálni a vállalkozásra jellemző tulajdonságokat, hiszen vannak olyan tényezők, amelyek alapján nem választhat bizonyos adózási formákat, így szűkíti a saját lehetőségeit, amellyel megkönnyíti a saját döntését.

4. KUTATÁSI EREDMÉNYEK

A dolgozatom témájához kapcsolódóan, a téma mélyebb megismeréséhez készítettem interjúkat. Mivel a KKV szektorban működő vállalkozások nagymértékben támaszkodnak a könyvelőik szaktudására, tanácsaira az életciklusuk minden szakaszában, így ezek a szakemberek lényeges információkat szolgáltathatnak az adózási forma választásának szempontjairól. Az alanyok tehát valamennyien könyvelők voltak, akiket minden esetben sikerült személyes interjú keretein belül megkeresnem (a kutatásban való részvétel önkéntes volt, ismeretségi alapon kerültek megkérdezésre az interjú alanyai). Fontosnak tartottam, hogy az interjú ne telefonon vagy az online térben valósuljon meg, hiszen egy személyes interjú során sokkal pontosabb és mélyebben kifejtett válaszokat kaphat a kérdező, mint egy kérdőív kitöltése útján. A verbális kommunikáción kívül a nonverbális kommunikációnak is nagy szerepe van, ugyanis a mögöttes gondolatokat is át tudja adni az interjú alanya. A megkérdezettek hozzájárultak a nevük felhasználásához, így a függelékben (6.-9. függelék) a teljes interjúk névvel együtt olvashatóak. Az interjú során 9 kérdést tettem fel a megkérdezetteknek a jövedelemadózási formák közötti választásról. A kutatási eredményeimet a következőkben fogom ismertetni.

4.1. A JÖVEDELEMADÓZÁSI FORMA MEGFELELŐ KIVÁLASZTÁSA

Az interjú első kérdésében arra voltam kíváncsi, hogy mit gondolnak a könyvelők arról, hogy hogyan lehet egy vállalkozásnak jól jövedelemadózási formát választani. A válaszadók egyetértettek abban, hogy a választást egy tervezési folyamat után lehet meghozni. A választás során figyelembe kell venni a vállalkozás működésének jellemzőit, így például bevételeket, költségeket, eredményt, az adóalapot érintő korrekciókat, valamint a különböző adózási módok szerinti adólevezetést. Ezek alapján lehet kiszámítani, hogy milyen mértékű adóteher várható a vállalkozás működése során. Tapasztalataim alapján a vállalkozások sokszor nem tudják előre meghatározni a következő évi paramétereket, ezért a döntésüket többnyire a könyvelőjükkel vagy adótanácsadójukkal együtt, az ő javaslatuk, becslésük alapján hozzák meg.

4.2. AZ ADÓZÁSI FORMA VÁLASZTÁSÁNAK SZEMPONTJAI

A következő kérdésben a jövedelemadózási forma választása során figyelembe vett szempontokra kérdeztem rá, hogy mik azok a tényezők, amelyeket egy könyvelő figyelembe vesz, amikor egy vállalkozásnak jövedelemadózási formát ajánl. Az interjúk során nagyon sokféle szempont került elő. Az elsődleges kérdés az interjúk alapján az, hogy

a vállalkozás melyik ágazatba tartozik. Ez alapján lehet azt meghatározni a továbbiakban, hogy a vállalkozás tevékenységéhez szükség van-e induló tőkére, illetve, hogy a vállalkozás működése mennyire költségigényes. Meg kell határozni továbbá a vállalkozás formáját, mégpedig, hogy egyéni vagy társas vállalkozóként fog működni, mert a két kategóriára eltérő adózási formák vonatkoznak. Nem elhanyagolható tényező a választás során a várható árbevétel nagysága, ugyanis ez alapján lehet megvizsgálni sok fontos további tényezőt, mint például az alkalmazotti létszámot, a várható beruházások mértékét, illetve a szükséges tőke bevonását.

Ezek a szempontok komplex figyelembevétele alapján tudja egy vállalkozás meghatározni, hogy melyik adózási forma számára a legkedvezőbb. Látható, hogy nagyon összetett szempontrendszer szükséges ahhoz, hogy egy vállalat vezetője meghozza a számára megfelelő döntést. Ez a legtöbb esetben nem egyszerű, ugyanis ezeket a szempontokat a jövőre nézve mindig csak tervezni tudja a vállalkozás. Az, hogy ő jó döntést hozott-e adóév előtt, amikor az adózási formáját választotta, csak az adóévet követő évvárás során tudja megállapítani.

4.3. FELMERÜLŐ PROBLÉMÁK AZ ADÓZÁSI FORMA VÁLASZTÁSA SORÁN

A harmadik interjúkérdésem arra irányult, hogy egy vállalkozás adózási formájának a választása során milyen problémák merülhetnek fel. A válaszadások alapján két csoportba tudom sorolni a felmerülő problémákat: belső és külső problémákra.

Belső probléma akkor merül fel, amikor a tervezés pontatlan volt. Ezt azért sorolnám belső problémának, mert ezt ki lehetett volna küszöbölni azzal, ha nagyobb körültekintéssel, több szempontot figyelembe véve történt volna meg a kalkuláció.

Külső problémáról akkor beszélhetünk, amikor a tervezett adatok eltértek a várakozásoktól, amely nem feltétlen a vállalkozó hibája, hanem legtöbb esetben tőle független. Ez alatt arra gondolok, hogy a tervezetthez képest elmaradt a jövedelem, megnövekedtek a kintlévőségek, nagyobb beruházásra volt szükség, emelkedtek az árak, év közben megváltoztak az adótörvények. Probléma lehet még: egy új adózási forma és a korábbihoz képest komplikált adminisztrációs követelményeknek való megfelelés, amelyek több ráfordítással járnak a vállalkozó számára. Ezeket a tényezőket mind figyelembe kell venni az adózási forma választása során, és számolni kell az esetlegesen felmerülő váratlan élethelyzetekkel is.

4.4. ADÓZÓK NYITOTTSÁGÁNAK VIZSGÁLATA

A következő kérdésben arra szerettem volna választ kapni, hogy a már működő vállalkozások mennyire nyitottak egy új adózási forma választására. Ez volt az első olyan kérdés, ahol a válaszadók között nem volt teljes egyetértés. Természetesen mindenki arra törekszik, hogy a számára a legoptimálisabb adózási formát válassza, minél kevesebb adminisztrációval.

Ezek alapján a vállalkozásokat két csoportra tudtam bontani: Az egyik részük nem szereti az új adózási formákat. A 10 évnél régebben alakultak megszokták és megtanulták az adótörvényeket és annak a hatásait, ezért nehezen változtatnak, nem nyitottak az új lehetőségekre. Ha valami bevált és jól működik nehezebb a váltás a vállalatvezető részéről, kivételt képez ez alól, ha egy új adózási forma kedvezőbb feltételeket kínál a vállalkozó számára. Jellemző, hogy az új adózási forma választása során a döntéshez szükséges információ megszerzésére is sajnálja a vállalkozó az idejét, így a szükséges információt, ötletet, javaslatot külső személytől, elsősorban könyvelőjétől, adótanácsadótól, vagy szakértőtől várja.

A másik részük keresi az új lehetőségeket, vállalkozásuk éves eredménye szerint változtatnának a jobb és kedvezőbb lehetőségek között. A mai törvények változása során nagyon fontosnak tartom, hogy naprakészek legyenek a vállalkozások az éppen aktuális adózási lehetőségek kapcsán. Ezeket az információkat a vállalkozók általában nem tudják maguknak összegyűjteni, mert vagy elvesznek az adótörvények értelmezésében vagy egyszerűen nincs idejük arra, hogy folyamatosan a változásokat figyeljék. Ha van olyan személy, akiben megbíznak a vállalkozásuk pénzügyei tekintetében, például a könyvelőjük vagy az adótanácsadójuk, akkor egy kedvezőbb adózás tekintetében meg lehet győzni a vezetőket az új törvény lehetőségeinek bemutatásával, hogy jobban járnának, ha váltanának.

4.5. ADÓTÖRVÉNYVÁLTOZÁSOK VÁLLALATVEZETŐI SZEMMEL NÉZVE

Az ötödik kérdés az interjúalanyaimhoz az volt, hogy az adótörvényváltozásokat hogyan élik meg a vállalkozások vezetői. Egy vállalkozás irányításához elengedhetetlen, hogy a vezető naprakész legyen a vállalkozását érintő körülményekkel. Általánosságban elmondható, hogy minden év végén szükséges átgondolni a következő évet, mérlegelni, hogy mik voltak azok a tényezők, amelyeket meg kell őrizni a működés során és mik azok, amiken változtatni kell. Optimális esetben egy törvény bevezetését az adóév első napján kellene eszközölni, hiszen akkor a vállalkozás a tervezési folyamatába már be tudja építeni

a változásokat. Azonban ez az elmúlt évek tapasztalatai alapján nem mindig így történik. Éppen ezért a vezetők nagyon nehezen élik meg az év közbeni változásokat, mert nem tudnak tervezni, hiszen minden új forma új feltételekkel, esetleg új eljárásokkal jár, amit el kell sajátítani, meg kell tanulni vagy alkalmazkodni kell hozzá. Ez megnehezíti a vállalkozások működését, azonban elmondható, hogyha megfelelő tájékoztatást kapnak a vállalkozások például a könyvelőjüktől, akkor el tudják dönteni, hogy számukra a változás kedvező-e, tudják-e folytatni a vállalkozásukat a jelenlegi formában, esetleg más irányban kell tovább működniük vagy pedig a szüneteltetés, megszüntetés mellett döntenek.

4.6. ADÓTÖRVÉNYVÁLTOZÁSOK BEVEZETÉSÉNEK JAVASLATAI

A következő kérdésben arra kérdeztem rá, hogy az interjúalanyok milyen javaslatot tennének az adótörvényváltozások bevezetésével kapcsolatban. Az előző kérdésre visszacsatolva az lenne az egyik javaslat, hogy ne adóév közben változtassák meg az adótörvényeket. Adni kell időt felkészülni mind a vállalkozások döntéshozóinak, mind a vállalkozások adóbevallását és számviteli beszámolóját elkészítőknél. Így lenne elegendő idő a törvények értelmezésére, tervezésre. Az év közbeni törvényváltoztatás felvet még egy másik problémát is. A változtatás ketté osztja azt az időszakot, amelyre egy adott törvény hatályos, ennek hatására egy adóév két különböző adózási mód szerint kerül lezárásra.

Az adótörvények változásával kapcsolatban a másik javaslat az lenne, hogy nem folyamatos változtatásokat kellene eszközölnie a döntéshozóknak, hanem inkább szakemberek bevonásával, hatástanulmányok elkészítésével egy kidolgozott adótörvényváltoztatást lehetne bevezetni, amelyet a bevezetés után már nem kell korrigálni.

4.7. KATA TÖRVÉNY BEVEZETÉSÉNEK JAVASLATAI

A hetedik kérdés az előző kérdésnek a kiegészítése, mert itt egy konkrét adótörvényváltozás, a 2022. szeptember 1-jén életbe lépett új KATA törvény bevezetésével kapcsolatban voltam kíváncsi a javaslatokra. Az interjúk alapján javasolnám, hogy a másodállásúak, illetve a nyugdíjasok, nappali tagozatos hallgatók is választhassák továbbra is ezt a vállalkozási formát, akiknek szükségük lenne erre bevételre a megnövekedett infláció és energiaárak finanszírozása érdekében. Az ő fizetendő tételes adójuk a régi KATA törvény szerint 25 ezer forint volt, ezt megemelném 50 ezer forintra, amelyhez havi 500 ezer forint bevételi korlátot határoznék meg. Így akár kedvező, 10%-os adóteher mellett tudnák folytatni a tevékenységüket.

Volt olyan könyvelő az interjúk során, aki azt javasolta, hogy elegendő lett volna a fizetendő KATA adót ésszerű (20-25%) mértékben megemelni. Ezzel részben egyet tudok érteni, ugyanis ez egy nagyon kedvező adózási forma volt a többihez képest. Megemelkedett a minimálbér, növekedett az infláció és a régi KATA törvény szerint dolgozók az összes terhüket majdnem ki tudták váltani havi 50 ezer forint megfizetése mellett.

Véleményem szerint nem azon kellett volna szigorítani, hogy a KATA-sok kinek adhatnak számlát, hanem azoknak a vállalkozóknak a körét, akik a KATA törvény alá tartozhatnak. Olyan vállalkozásokra gondolok, akiknek kevés a költsége és szellemi tevékenységet folytatnak, mint például orvosok, ügyvédek, könyvelők, tervezők stb.

4.8. A KATA TÖRVÉNY ALÓL KILÉPŐ VÁLLALKOZÁSOK

A következő kérdésben arra kérdeztem rá, hogy azok a vállalkozások, akik kikerültek a KATÁ-ból, milyen adózási formát választottak, mi segítette a választásukat, illetve milyen szempontok alapján hozták meg a döntésüket. Az interjúk alapján egyértelműen megállapítható, hogy a vállalkozások döntő többsége - a megkérdezett könyvelők tapasztalatai alapján - az átalányadózást választotta, kisebb részük társas vállalkozó lett.

A vállalkozók választását a könyvelőjük, adótanácsadójuk javaslatai alapján hozták meg, de döntésükben a média és az internet is segítségükre volt. Véleményem szerint azért volt különösen nehéz a választás azoknak, akik kikerültek a régi KATA-ból, mert ezek a vállalkozások hozzászoktak ehhez az adózási formához. A KATA-ban volt a legkevesebb az adminisztráció a többi adózási formához képest. Sok vállalkozás nem is tudta, hogy a többi forma hogyan működik, milyen adóterhek vonatkoznak az adózókra vagy egyáltalán kik választhatják.

A választás során több szempontot is figyelembe kellett venni, azonban szinte mindenkinél a legfontosabb szempontnak a minél kevesebb adófizetési kötelezettség volt. Ezen felül a vállalkozási tevékenységtől is függött a választás, hiszen fontos, hogy mekkora a költséghányad, így mekkora az adóalap. Az átalányadónál még azt is figyelembe kellett venni, hogy egyenletes-e a bevétel, vagy havonta nagyon eltérő, mert ennek függvényében nagy eltérés lehet a fizetendő adó összegében. Ezen kívül figyelembe kell venni a vevőkör meghatározását, illetve a bevételek nagyságát.

4.9. EGY IDEÁLIS ADÓNEM A KKV SZEKTORNAK

Az interjú utolsó kérdését arra irányítottam, hogy az alanyok szerint milyen sajátosságokkal rendelkező adónem lenne a legideálisabb a KKV szektor szereplői számára? A válaszok alapján elmondható, hogy egy a régi KATA-hoz hasonló, kevés adminisztrációs teherrel rendelkező, könnyen kiszámítható, elfogatható mértékű és hosszú távon stabil adónem lenne ideális. Azoknak a mikro- és kisvállalkozások, akik eddig a KATA-ban tudtak működni, nagyon fontos, hogy tudjanak tervezni. Ezek a vállalkozók a saját szakmájukhoz értenek, de legtöbb esetben nem követik az adótörvények változását. Számukra az a legfontosabb, hogy egyszerűen ki tudják számolni, hogy a bevételük után mennyi adót kell befizetniük.

Zámbó Andrea az interjú során így nyilatkozott: *„Én 60 millió forint nettó árbevételig több adó alól mentesített egykulcsos adózási formát vezetnék be, ami egyszerűsített bevallással, átláthatóbb gazdasági irányítással biztosítaná a költségvetés fix bevételét. Nekem 18 % tb + 15 % szja + 5 % hipa = 38 % terhelné a nettó árbevételt, így 62 % maradna a vállalkozásnak.”* Ezzel az állásponttal én részben tudok egyetérteni. A többi adózási formához képest a 60 millió forintos éves árbevételi határt kicsit magasnak gondolom. Az egyszerűsített bevallást és az egykulcsos adózást teljes mértékben támogatnám, hiszen mint ahogy már korábban említettem a kisebb vállalkozásoknak fontos az egyszerű adózás és kiszámíthatóság. A 38%-os adókulcs, ismerve a jelenlegi terheket, elfogadható, amennyiben a vállalkozásnak semmilyen más adóterhe nem lenne. A régi KATA-hoz hasonló adónem ideális lehet, azonban jobban szűrném azokat a vállalkozásokat, akik munkaviszony helyett kényszer vállalkozók lettek.

Sajnos a törvénymódosítási javaslatainknak csak elméletben van létjogosultsága, az újfajta adózásokról és az adónemekről felsőbb hatóságok fognak döntést hozni.

5. ÖSSZEGZÉS

A dolgozatomban a jövedelemadózási formák közötti választás hatását vizsgáltam a kis- és középvállalati szektorban működő vállalkozásokra. Mivel a dolgozatom a KKV szektorban működő vállalkozások vizsgálatára irányult, így először a kis- és középvállalkozások fogalmát, magyarországi helyzetét mutattam be. Ezt követően megvizsgáltam, hogy a szektort milyen előnyök és hátrányok érintik. Fontosnak tartottam a szektor adóztatását is külön vizsgálni: milyen az adózási morál, a foglalkoztatás és ennek kapcsán milyen kihívásokkal kell szembenéznie a gazdaságnak. Az adózáshoz hozzátartozik a rejtett gazdaság fogalma is, amely Magyarország tekintetében is nehézséget jelent. A vállalkozásoknak a magánszemélyekkel ellentétben több lehetőségük van a jövedelmük eltitkolására. A KKV szektor ellenőrzése azonban nagyon költség- és időigényes folyamat, hiszen sok szereplő folytat tevékenységet a gazdaságban.

A vállalkozási forma meghatározó a vállalkozás működésében, ezért a választható vállalkozási formákat és adónemeket is bemutatam ebben a fejezetben. Egy KKV formáját tekintve az egyéni vállalkozás, egyéni cég, közkereseti társaság, betéti társaság, korlátolt felelősségű társaság és a részvénytársaság közül választhat. Ha meghatározta, hogy milyen formában fog működni, akkor ehhez kapcsolódóan az adónem típusok közül kell meghozni a döntést, hogy milyen adónem alapján fog adózni: SZJA törvény szerinti tételes adózás, SZJA törvény szerinti átalány adózás, KATA, KIVA vagy társasági adó. Fontos kiemelni, hogy a társasági formáról való döntés kihat a választható jövedelemadózási lehetőségek körére, mely befolyásolja a vállalkozást sújtó adóteher mértékét. Mivel a KKV szektorban gyakoriak a likviditási problémák, így a költséghatékonyság jegyében jól megválasztott adózási forma elengedhetetlennek tűnik a hosszú távú működéshez.

A következő fejezetben részletesen bemutatam a választható jövedelemadózási módokat és ismerttettem az egyes adónemeknél, hogy kik lehetnek az adó alanyai, mi az adó alapja és mértéke, illetve, hogy milyen változások zajlottak le az elmúlt években az adónem tekintetében. A legnagyobb változáson idén a KATA szerinti adózás esett át, ugyanis a törvénymódosítással sok vállalkozó kiszorult ebből az adózási formából és másik adónemet kellett választania. A váltást nehezítette, hogy nem az adóév végén történt meg a törvénymódosítás, hanem szeptember elsején, így a KATA szerint adózóknak a 2022-es adóév két részre osztozott. Megállapítható, hogy a KKV szektorban működő vállalkozások

sokféle jövedelemadózási forma közül választhatnak attól függően, hogy számukra melyik adó alá való tartozás a legelőnyösebb.

Az elemzésem során mintavállalkozások modellezésével szemléltettem, hogy milyen eltérések keletkezhetnek a fizetendő adók és járulékok tekintetében, ha nem optimálisan választja meg egy vállalkozás az adózási formáját. A vizsgálat során a figyelembe vett szempontok: a vállalkozási forma, az árbevétel, a foglalkoztatotti létszám és az esetlegesen igénybe vehető adókedvezmények voltak. A mintavállalkozások létrehozásánál igyekeztem figyelembe venni a különböző iparágak, szektorok, illetve tevékenységek jellegzetességeit és azok alapján elvégezni a kalkulációt. A modellezés során öt mintavállalkozás adózását vizsgáltam meg és hasonlítottam össze. Az elemzések eredményét táblázatokban foglaltam össze, amelyek jól szemléltetik, hogy a választások során nagy eltérések keletkezhetnek a fizetendő adók és járulékok tekintetében, amennyiben rosszul választja meg az adózó a jövedelemadózási formáját. Egy vállalat adózásának megválasztása során számos egyéb tényezőt is figyelembe kell vennie. Egy megfelelően kiválasztott adózási forma elősegítheti a vállalat sikeres gazdasági eredményeit, ezért fontosnak tartom a választás előtt a vállalkozás érdekeit és jellemzőit figyelembe venni és kalkulációt végezni.

Végezetül a dolgozatomat kiegészítettem még egy kvalitatív kutatással, amelynek keretében négy könyvelővel készítettem személyes interjút, hogy megismerhessem az ő szemszögükből is a jövedelemadózási formák közötti választásnak a hatását. A válaszadások alátámasztották azt, hogy az adónem kiválasztása egy összetett folyamat. A választásnak több szempont figyelembevétele mellett és alapos tervezés során kellene megvalósulnia ahhoz, hogy a vállalkozás a legoptimálisabb adónem szerint adózzon.

Az elemzésem tükrében azt tudom javasolni a KKV szektorban működő vállalkozások számára, hogy amennyiben a törvényi keretek és a vállalkozás mérete megengedi, úgy a KATA szabályok szerinti adózást válasszák, mert ez a legkedvezőbb. Ha azonban ez nem lehetséges, úgy az átalányadózás és a korlátozott felelősségű társaság társasági adó szerinti adózása közül javasolnék, feltételezett árbevétel és az ehhez tartozó költséghányad figyelembevételével. Ha szellemi tevékenységet végző vállalkozásról beszélünk, akkor az átalányadózás kedvezőbb lehet, azonban, ha költségigényes a tevékenység, akkor vélhetően a társasági adózás lenne a jobb választás magasabb árbevételszint mellett.

Amennyiben viszont egy saját adónemet kellene javasolnom, arra a döntésre jutnék, hogy egy olyan KATA-hoz hasonló adózási formát kellene bevezetni a szektor számára, amely szélesebb körben engedi a vállalkozónak, hogy az adónem alá tartozzanak, viszont magasabb adófizetési kötelezettséggel is járna. Egy munkavállaló után a munkáltatónak a bruttó bérének 46,5%-át adó- és járulékkötelezettség formájában meg kell fizetnie. Én ennek tükrében egy olyan adónemet tudnék javasolni, amely a minimálbér/garantált bérminimum 50%-át jelentené havi adóteherként, viszont emellé legalább havi 2.000.000 Ft bevételi korlátot rendelnek hozzá. Egy bejelentett alkalmazott után fizetendő adóteher ennél kevesebb, így talán gátat tudna szabni a vállalkozás bújtatott munkavállalásként való alkalmazására. Ez így a vállalkozásnak is megérné, viszont az államháztartás is megfelelő bevételhez jutna.

A KKV szektort több probléma is érinti, amelyre néhány megoldási javaslattal szeretnék szolgálni. A vállalkozásindításra az oktatás nem készíti fel a leendő vállalkozókat és egy egyéni vállalkozás indításához a törvény alapján nincs szükség semmilyen tőkére és tudásra. Véleményem szerint egy vállalkozás elindítását mindenképpen induló tőkéhez kellene kötni, legyen szó egyéni vagy társas vállalkozásról. Erre azért van szükség, mert egy vállalkozás indítása során több költség is felmerül, amelyek finanszírozásához tőkére van szükség. Ha a vállalkozás már a kezdeti költségeket sem tudja fedezni, akkor nem érdemes elindítani a működését és a későbbiekben sem fog tudni beruházni, fejlődni. Sok esetben egy megrendelést előre kell megfinanszíroznia a vállalkozásnak, amihez szintén tőkére van szükség. A másik feltétel, amihez kötném egy vállalkozás alakulását az pedig nem más, mint a tudás. Legalább középfokú iskolai végzettséghez vagy valamilyen vállalkozásismereti képzéshez kötném a vállalkozások indulását. Erre véleményem szerint azért lenne szükség, mert egy vállalat vezetőjének tudnia kell értelmeznie a jogszabályokat, törvényi változásokat, illetve a döntéseik is nagy felelősséggel bírnak. Ez a két feltétel több problémára is megoldást tudna kínálni, illetve szűrőként szolgálna a szektor számára.

Összegzésképpen elmondható, hogy a jövedelemadózási formák közötti választásnak nagy hatása van a vállalkozások működésének szempontjából. Habár a döntés megfontoltságot követel, de nem örökre szól. A törvény adta lehetőségek keretein belül egy vállalkozás áttérhet másik adózási formára, ha nem a tervnek megfelelően alakult az adott adóév. Úgy gondolom, hogy a kutatásommal sikerült bemutatnom néhány tipikus ágazatban működő vállalkozási formát, amelyeken keresztül jól érzékelhetők a különbségek az adóterhek tekintetében. Könyvelőként munkám során sok ilyen és ehhez hasonló döntéssel találkozom

nap, mint nap. Bízom abban, hogy a kutatásom iránymutatás lehet azoknak a vállalkozásoknak, akik még nem biztosak a döntésükben.

IRODALOMJEGYZÉK

Aidis, R. – Sauka, A. (2005): Entrepreneurship in a Changing Environment: Analyzing the Impact of Transition Stages on SME Development. “CHALLENGES IN ENTREPRENEURSHIP AND SME RESEARCH”. 2nd Inter-RENT Online Publication.

Hivatkozás: http://www.ecsb.org/wp-content/uploads/2014/06/inter-rent_2005.pdf#page=9, letöltve: 2022. 08. 19.

Allingham, M. G. - Sandmo, A. (1972): Income tax evasion: A theoretical analysis.

University of Pennsylvania. Journal of Public Economics 1 (1972) 323-338. North-

Holland Publishing Company. Hivatkozás: http://darpp.lse.ac.uk/papersdb/Allingham-Sandmo_%28JPubE72%29.pdf, letöltve: 2022. 08. 19.

Béza Dániel - Csapó Krisztián - Farkas Szilveszter - Filep Judit - Szerb László (2007): Kisvállalkozások finanszírozása. Budapest: Perfekt Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Zártkörűen Működő Részvénytársaság.

Engelschalk, M. (2004): Creating a Favorable Tax Environment for Small Business, The World Bank, Washington, DC, USA

Gáti Mirkó – Simay Attila Endre (2015): A kis cégek marketingje körüli tudományos hiátus okainak feltárása – avagy egy holisztikus kis- és középvállalati marketing modell.

Hivatkozás: http://unipub.lib.uni-corvinus.hu/2047/1/Gati-Simay_Kkv%20marketing%20holisztikus%20modell_Konferencia%20cikk_EMOK%20Budapest_2015.pdf, letöltve: 2022. 07. 28.

Jogpontok.hu (2021): A kisvállalkozások fogalma és kritériumai adójogi szempontból.

Hivatkozás: https://www.jogpontok.hu/kiadvanyok/A_kisvallalkozasok_fogalma_es_kriteriumai_adojogi_szempontbol.pdf, letöltve: 2022. 07. 20.

Jogpontok.hu (2021): A kkv meghatározása, jellemzői. Hivatkozás:

https://www.jogpontok.hu/kiadvanyok/A_kkv_k_meghatarozasa_jellemzoi.pdf, letöltve: 2022. 07. 20.

Hágen István Zsombor – Holló Ervin (2017): A hazai KKV-k helyzete, a versenyképesség, innováció és controlling tükrében. Hivatkozás: http://real.mtak.hu/53762/1/07_Hagen-8o.pdf, letöltve: 2022. 07. 30.

Hidegh Anna Laura – Csillag Sára – Szászvári Karina Ágnes – Csizmadia Péter (2019): Kis- és középvállalkozások toborzási-kiválasztási és munkaerőmegtartási gyakorlata.

Hivatkozás: https://www.researchgate.net/profile/Sara-Csillag/publication/336262248_Kis-es-kozepvallalkozasok_toborzasi-kivalasztasi_es_munkaero-megtartasi_gyakorlata_egy_kvalitativ_kutatas_eredmenyei/links/5e0485f94585159aa49ab634/Kis-es-kozepvallalkozasok-toborzasi-kivalasztasi-es-munkaero-megtartasi-gyakorlata-egy-kvalitativ-kutatas-eredmenyei.pdf, letöltve: 2022. 07. 10.

Holicza Péter (2016): A magyar KKV szektor helyzete nemzeti és nemzetközi szinten.

Tanulmánykötet - Vállalkozásfejlesztés a XXI. században VI.. Óbudai Egyetem

Horváth Bálint - Kovács Balázs - Ella Orsolya (2019): Vállalkozásokból vállalatok - a kkv-szektor problémái és lehetőségei. Hivatkozás:

<https://www.penzugyiszemle.hu/tanulmanyok-eloadasok/vallalkozasokbol-vallalatok-a-kkv-szektor-problemai-es-lehetosegei>, letöltve: 2022. 07. 01.

Kecskés András (2018): A kkv-k előtt álló kihívások Magyarországon és a Nyugat-Dunántúl régióban. Polgári Szemle, 14. évf., 1–3. sz., 2018, 193–204.,

Hivatkozás: http://real.mtak.hu/91877/1/PSZ%202018.%201-3.szam_beliv_15.pdf, letöltve: 2022.08.15.

Keskgőn, H. - Sentürk, C. – Sungur, O. - M. Kgrgő, H. (2009): The Importance of SMEs in Developing Economies, 2nd International Symposium on Sustainable Development, Sarajevo

Kironsky Zoltán (2019): Mitől lett sikeres a kisvállalati adó Magyarországon?. Hivatkozás:

<https://novekedes.hu/elemzesek/mitol-lett-siker-es-a-kisvallalati-ado-magyarorszagon>, letöltve: 2022. 08. 05.

Könyveléscentrum.hu (2021): Egyéni vállalkozó átalányadózása az szja szerint.

Hivatkozás: <https://konyvelescentrum.hu/adok-es-jarulekok-kozterhek/egyen-i-vallalkozo-atalanyadozasa-az-szja-szerint/>, letöltve: 2022. 08. 15.

Könyveléscentrum.hu (2022): Az átalányadózás 2022-től átalakul: alternatíva lehet KATA helyett!.

Hivatkozás: <https://konyvelescentrum.hu/adok-es-jarulekok-kozterhek/atalanyadozas-2022/>, letöltve: 2022. 08. 15.

Könyveléscentrum.hu (2022): Személyi jövedelemadó – SZJA rendszere. Hivatkozás: <https://konyvelocentrum.hu/adok-es-jarulekok-kozterhek/szja-szemelyi-jovedelemado-osszevontan-elkulonult-en-adozo-jovedelmek/>, letöltve: 2022. 08. 02.

Központi Statisztikai Hivatal (2022): 9.1.1.17. A vállalkozások teljesítménymutatói kis- és középvállalkozási kategória szerint. Hivatkozás: https://www.ksh.hu/stadat_files/gsz/hu/gsz0018.html, letöltve: 2022. 06. 19.

Louge K., D. (2010): Narrowing the Tax Gap Through Presumptive Taxation. U of Michigan Law & Econ, Empirical Legal Studies Center Paper No. 10-007. Hivatkozás: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1567240, letöltve: 2022. 08.19.

Mester Éva – Tóth Róbert (2015): A magyarországi kkv-k aktuális helyzete és finanszírozási lehetőségei. Economica 2015. 1. szám

Raffai Fanni (2022): Ki lehet a kata adó alanya 2022. szeptember 1-jétől?. Hivatkozás: <https://kataszabalyok.autokata.hu/hc/hu/articles/6572283863954-Ki-lehet-a-kata-adó-alanya-2022-szeptember-1-jétől->, letöltve: 2022. 08. 10.

Sándorné Új Éva (2016): Adózási ismeretek alkalmazása, Példatár mérlegképes könyvelők részére I. Pécs, Penta Unió Zrt.

Szilovics Csaba, dr. (2016): Adójogi ismeretek. Pécs, Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar

Sztanó Imréné, dr. (2010): Adózás. Budapest, Saldo Kiadó

Tormáné dr. Boris Szilvia, dr. (2016): Kis- és középvállalkozások adóalap- és adókedvezménye a társasági adóban. Adó- és pénzügyi szaklap, XXX. évfolyam 11. szám

Van de Mortel, E. (2002), An Institutional Approach to Transition Processes. Hants, UK: Ashgate.

FÜGGELÉK

1. függelék: Kisadózó vállalkozások tételes adója mintavállalkozás

[illegible]

Forrás: Saját szerkesztés

[illegible]

69

3. függelék: 40%-os költséghányadú átalányadózó mintavállalkozás

Szakképzetiséget igénylő vállalkozás: (Igen / Nem)							
Járuhlékalap:	Igen						
<i>Minimálbérek:</i>	260 000						
<i>Garantált bérmin.:</i>	200 000						
Költséghányad:	260 000						
Jövedelemhányad:	40,00%						
Ijödvelemhányad:	60,00%						
Tb-járluk mértéke:	18,50%						
Szoc.ho mértéke:	13,00%						
Szia mértéke:	15,00%						
2022. év	jánár	fébruár	március	április	május	júníus	július
haví bevétel	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
göngyöltött bevétel	1 000 000	2 000 000	3 000 000	4 000 000	5 000 000	6 000 000	7 000 000
göngyöltött jövedelem	0	0	600 000	1 200 000	1 800 000	2 400 000	3 000 000
haví jövedelem	0	0	600 000	600 000	600 000	600 000	600 000
Tb-járluk alapja	260 000	260 000	600 000	600 000	600 000	600 000	600 000
Fizetésű tb-járluk	48 100	48 100	111 000	111 000	111 000	111 000	111 000
Szociho alapja	292 500	292 500	600 000	600 000	600 000	600 000	600 000
Fizetésű szociho	38 025	38 025	78 000	78 000	78 000	78 000	78 000
Szia alapja	0	0	600 000	600 000	600 000	600 000	600 000
Fizetésű szia	0	0	90 000	90 000	90 000	90 000	90 000
Összesen fizetésű	86 125	86 125	279 000	279 000	279 000	279 000	279 000
Iparizási adó alapja	7 200 000						
IPA mértéke:	2,00%						
IPA összege:	144 000						
ADÓ, JÁRULÉK ÉVES MINDÖSSZESEN:	3 028 250 Ft						

Forrás: Saját szerkesztés

4. függelék: KATA szerint adózó büntetőadós mintavállalkozás

Szakképzetiséget igénylő vállalkozás? (Igen / Nem)													Igen
Járatkalap:	260 000												
Mínimálbér:	200 000												
Garanált bérmin.:	260 000												
Tb-járatlák mértéke:	18,50%												
Szoc.ho mértéke:	13,00%												
Szja mértéke:	15,00%												
2022. év	január	február	március	április	május	június	július	augusztus	szeptember	október	november	december	összesen
havi bevétel	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	3 000 000	2 500 000	1 500 000	1 000 000	1 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	19 000 000
göngyölített bevétel	1 000 000	2 000 000	3 000 000	4 000 000	7 000 000	9 500 000	11 000 000	12 000 000	13 000 000	15 000 000	17 000 000	19 000 000	
göngyölített jövedelem	600 000	1 200 000	1 800 000	2 400 000	3 000 000	3 600 000	4 200 000	4 800 000	5 400 000	6 000 000	6 600 000	7 200 000	
havi jövedelem	600 000	600 000	600 000	600 000	1 800 000	1 500 000	900 000	600 000	600 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000	11 400 000
Tb-járatlák alapja	108 000	108 000	108 000	108 000	108 000	108 000	108 000	108 000	108 000	108 000	108 000	108 000	1 296 000
Fizetendő tb-járatlák	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Szoc.ho alapja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Fizetendő szoc.ho	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Szja alapja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Fizetendő szja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Összesen fizetendő	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	600 000
IP A mértéke:	tételes			Áfa bevallás:									
IP A összege:	50 000			Bevételek: 7000000									
Büntetőadó mértéke:	40%			Kiadások: 4500000									
Büntetőadó összege:	400 000			Fizetendő áfa: 531496									
ADÓ, JÁRULÉK ÉVES MINDÖSSZESEN:				1 581 496 Ft									

Forrás: Saját szerkesztés

5. függelék: 80%-os átalányadó szerint adózó áfakörös mintavállalkozás

Szakképzettséget igénylő vállalkozás? (igen / Nem)													
Járuhlékalap:	260 000											Igen	
Minimálbér:	200 000												
Garantált bérmin.:	260 000												
Költséghányad:	80,00%												
Jövedelemhányad:	20,00%												
Tb-járuhlék mértéke:	18,50%												
Szoc.ho mértéke:	13,00%												
Száj mértéke:	15,00%												
2022. év	január	február	március	április	május	június	július	augusztus	szeptember	október	november	december	összesen
havi bevétel	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	3 000 000	2 500 000	1 500 000	1 000 000	1 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	19 000 000
göngyöltített bevétel	1 000 000	2 000 000	3 000 000	4 000 000	7 000 000	9 500 000	11 000 000	12 000 000	13 000 000	15 000 000	17 000 000	19 000 000	
göngyöltített jövedelem	0	0	0	0	200 000	700 000	1 000 000	1 200 000	1 400 000	1 800 000	2 200 000	2 600 000	
havi jövedelem	0	0	0	0	200 000	500 000	300 000	200 000	200 000	400 000	400 000	400 000	2 600 000
Tb-járuhlék alapja	260 000	260 000	260 000	260 000	260 000	500 000	300 000	260 000	260 000	400 000	400 000	400 000	3 820 000
Fizetendő tb-járuhlék	48 100	48 100	48 100	48 100	48 100	92 500	55 500	48 100	48 100	74 000	74 000	74 000	706 700
Szoc.ho alapja	292 500	292 500	292 500	292 500	292 500	500 000	300 000	292 500	292 500	400 000	400 000	400 000	4 047 500
Fizetendő szoc.ho	38 025	38 025	38 025	38 025	38 025	65 000	39 000	38 025	38 025	52 000	52 000	52 000	526 175
Száj alapja	0	0	0	0	200 000	500 000	300 000	200 000	200 000	400 000	400 000	400 000	2 600 000
Fizetendő száj	0	0	0	0	30 000	75 000	45 000	30 000	30 000	60 000	60 000	60 000	390 000
Összesen fizetendő	86 125	86 125	86 125	86 125	116 125	232 500	139 500	116 125	116 125	186 000	186 000	186 000	1 622 875
Iparüzési adó alapja	4 560 000												
IPA mértéke:	2,00%												
IPA összege:	91 200												
ADO, JÁRULÉK ÉVES MINDÖSSZESEN:					2 245 571 Ft								

Forrás: Saját szerkesztés

1. Véleménye szerint hogyan lehet egy vállalkozásnak jól jövedelemadózási formát választani?

Tervet kell készíteni a várható bevételről, költségekről, eredményről, az adóalapot érintő korrekciókról, valamint a különböző adózási módok szerinti adólevezetésről. Ezeket lehet összehasonlítani.

2. Milyen szempontokat vesz Ön figyelembe, amikor egy vállalkozásnak adózási formát ajánl?

Igazából nem sok adózási forma közül lehet választani: társasági adó, KIVA, SZJA szerinti adózás, átalányadózás, KATA, EKHO. A KATA, EKHO olyan szűk réteg alkalmazhatja, nagyon kevés esetben lehet számba venni.

Ha a társasági formát és az szja-s egyéni vállalkozót hasonlítjuk össze, adózásba, tb fizetési kötelezettségben nagyságrendileg nincs különbség. A megalakulás költségeiben és az esetleges megszűnés költségeiben, bonyolultságában van jelentős eltérés.

Legfontosabb szempont a várható árbevétel, várható költségek nagysága.

3. Milyen problémák merülhetnek fel az adózási forma választása során?

Összességében adófizetési kötelezettség nagyságrendjében nem jelentős az eltérés.

4. A már működő vállalkozások mennyire nyitottak egy új adózási forma választására?

Természetesen mindenki arra törekszik, hogy a számára a leg- optimálisabb adózási formát válassza, minél kevesebb adminisztrációval.

5. Az adótörvény változásokat hogyan élik meg a vállalkozások vezetői?

Nagy az általános jogbizonytalanság, nem átgondoltak a törvények, határozatok.

Sosem lehet tudni mi lesz holnap. Ez nem fehériti a gazdaságot.

6. Milyen javaslatot tenne Ön az adótörvény változások bevezetésével kapcsolatban?

Az adótörvényeket nem folyamatosan változtatni kellene, hanem végig gondoltan, minden szektorra gondolva, (nem kivételezve) az életben is jelenlévő igazi szakemberek bevonásával megalkotni. A középíráteget már így is tönkretették.

7. Milyen javaslatot tenne Ön az új KATA törvény bevezetésével kapcsolatban?

Nincs javaslatom, ez a káosz úgy sem fog változni.

8. Az új KATA törvény bevezetése után azok a vállalkozások, akik kikerültek a KATÁ-ból milyen adózási formát választottak? Mi segítette a választásukat? Milyen szempontok alapján hozták meg a döntésüket?

A legfőbb szempont mindenkinél a kevesebb adófizetési kötelezettség.

Nagyon vállalkozási tevékenységtől függő a választás, attól is függ, hogy mekkora a költséghányad, így mekkora az adóalap. A kis költséghányadú vállalkozások többnyire az átalányadózást választották. Nem lehet átlagolni, mert minden vállalkozást külön kell értékelni, vizsgálni, számolni.

Igazából nagy választásuk nem volt, mindenképpen nagyon rosszul jártak.

9. Ön szerint milyen sajátosságokkal rendelkező adónem lenne a legideálisabb a KKV szektor szereplői számára? (ha Ön fejleszthetné ki, hogyan alakítaná).

Ahogy látom arra törekednek, hogy a KKV szektort teljesen tönkre tegyék, csak multi cégek legyenek, ahol minden „alkalmazott” és a létminimumon tengődjön, a világban X számú ember irányításával. A jelenlegi helyzet nagymértékben romlani fog.

Ki kell várni, míg ez az egész „stelázi” összedől és akkor beszélhetünk új törvények megalkotási lehetőségéről.

A törvényváltozási javaslatoknak nincs értelme, mert semmilyen beleszólás nem véghezvihető az ország irányításába, helyzetünk megváltoztatásába.

1. Véleménye szerint hogyan lehet egy vállalkozásnak jól jövedelemadózási formát választani?

Véleményem szerint egy vállalkozás akkor tud jól dönteni a jövedelemadózási formák közül, ha gondosan meg tudja határozni az éves árbevételét és a ráfordítások összetételét illetve nagyságát.

2. Milyen szempontokat vesz Ön figyelembe, amikor egy vállalkozásnak adózási formát ajánl?

Több szempontot kell tisztázni:

- a vállalkozás melyik ágazatba tartozik?
- export-import tevékenységet végez-e?
- a vállalkozás besorolását a KKV szektorban (mikro-, kis- vagy középvállalkozás)
- fejlődési lehetőségek mérlegelése

3. Milyen problémák merülhetnek fel az adózási forma választása során?

Az adózási forma választása során problémát jelenthet: az elmaradt jövedelem, a megnövekedett kintlévőség, az év közben megváltozott adótörvények, az infláció mértéke.

4. A már működő vállalkozások mennyire nyitottak egy új adózási forma választására?

A már működő vállalkozásoknak véleményem szerint 2 csoportja van. Kisebb része nem szereti az új adózási formákat. A 10 évnél régebben alakultak megszokták és megtanulták az adótörvényeket és annak a hatásait, ezért nehezen változtatnak, nem nyitottak az új lehetőségekre.

A másik részük – ők vannak tapasztalataim szerint többen – keresik az új lehetőségeket, vállalkozásuk éves eredménye szerint változtatnának a jobb és kedvezőbb lehetőségek szerint. A mai törvények értelmében pontosan ezt lehet megfigyelni az én ügyfeleim körében is.

5. Az adótörvény változásokat hogyan élik meg a vállalkozások vezetői?

A vállalkozások vezetői zömmel hozzászoktak ahhoz, hogy minden év végén át kell gondolniuk a következő gazdasági évet, az ő szavaikkal élve „újra terveznek”. A 4. kérdésnél már említett kisebb csoport nehezen éli meg, számára az új törvények szerinti átállás több gondot okoz, még akkor is ha kedvezőbben tudnak a későbbiekben adózni.

6. Milyen javaslatot tenne Ön az adótörvény változások bevezetésével kapcsolatban?

Az egyik javaslatom az lenne, hogy év közben az adótörvényeket ne változtassuk meg. Adjunk időt felkészülni mind a vállalkozások döntéshozóinak, mind a vállalkozások adóbevallását és számviteli beszámolóját elkészítőknél. Gondoljunk bele, hogy év közbeni változtatás ketté osztja azt az időszakot, amelyre egy adott törvény hatályos. Ebből így két mérleg, két beszámoló készül egy közzétételbe szerkesztve.

7. Milyen javaslatot tenne Ön az új KATA törvény bevezetésével kapcsolatban?

Javasolnám, hogy a másodállásúak, illetve a nyugdíjasok is választhassák továbbra is ezt a vállalkozási formát, akiknek szükségük lenne erre a megnövekedett infláció és energiaárak finanszírozása érdekében. Ők többletmunkát kénytelenek vállalni. Az ő bevételi korlátjukat havi 500 ezer forintban határoznám meg 50 ezer forint adóteher megfizetése mellett. Ez 10%-os adóteher, amellyel biztosíthatnák és lehetővé tennék a megélhetésüket.

8. Az új KATA törvény bevezetése után azok a vállalkozások, akik kikerültek a KATÁ-ból milyen adózási formát választottak? Mi segítette a választásukat? Milyen szempontok alapján hozták meg a döntésüket?

Irodánkban az új KATA törvény bevezetése után a vállalkozások 80%-ban választották az átalányadózást, 10%-a társas vállalkozó lett, 10%-a pedig maradt a régi adózás szerint. Választásukban irodánk könyvelőjének tanácsát kérték, de döntésükben a média és az internet is segítségükre volt. Legfontosabb szempont a vevőkör meghatározása volt, illetve a bevételük nagysága.

9. Ön szerint milyen sajátosságokkal rendelkező adónem lenne a legideálisabb a KKV szektor szereplői számára? (ha Ön fejleszthetné ki, hogyan alakítaná).

Én már 20 éve könyvelek. Szerintem volt már hasonló vállalkozás, amit EVA-nak hívtak. Összevetném a KATA és KIVA szabályok előnyeivel. Én 60 millió forint nettó árbevételig több adó alól mentesített egykulcsos adózási formát vezetnék be, ami egyszerűsített bevallással, átláthatóbb gazdasági irányítással biztosítaná a költségvetés fix bevételét. Nekem $18\% \text{ tb} + 15\% \text{ szja} + 5\% \text{ hipa} = 38\%$ terhelné a nettó árbevételt, így 62% maradna a vállalkozásnak.

1. Véleménye szerint hogyan lehet egy vállalkozásnak jól jövedelemadózási formát választani?

Úgy, hogy teljeskörűen ismerni kell az adózási formákat, azok mértékét, előnyeit és hátrányait is, az adózási formában igénybe vehető adókedvezmények mértékét, valamint a járulékos költség és időráfordítás terheit. Jól kell ismerni a vállalkozás működésének jellemzőit. Meg kell vizsgálni, hogy a vállalkozás tevékenysége illeszkedik-e vagy hogyan illeszkedik a különböző jövedelemadózási formákba azok szabályrendszerébe.

2. Milyen szempontokat vesz Ön figyelembe, amikor egy vállalkozásnak adózási formát ajánl?

- Milyen formában szeretné, tudja folytatni a vállalkozását a vállalkozó (egyéni, társas).
- Van-e, kell-e induló tőke.
- Mekkora az árbevétele, vagy mekkora árbevételt tervez a vállalkozó. (vállalkozás nagysága)
- Lesznek-e alkalmazottak, foglalkoztatottak száma.
- Költségigényes-e a vállalkozás.
- Tervez-e beruházást, eszközbeszerzést a vállalkozó. (beruházási aktivitás).
- Folyamatos vagy időszakos a vállalkozói tevékenység (szüneteltetés lehetősége).
- Igénybe vehető adókedvezmények.

3. Milyen problémák merülhetnek fel az adózási forma választása során?

A legnagyobb probléma, ha a vállalkozásnak egyik adózási forma sem felel meg teljeskörűen, és vagy a fekete gazdaság felé mozdul el vagy felhagy a vállalkozói tevékenységével. Ennek oka lehet, hogy túl magasak az adóterhek és alacsony lesz a jövedelmezőség, vagy az új adónemben megemelkedett adóterhek miatt megemelkedett árakat (pl. átalányadózás 37-40%) a vásárlói piac nem tudja, vagy nem hajlandó megfizetni. Probléma lehet még az új adózási forma korábbihoz képest komplikált adminisztrációs követelményeknek való megfelelés.

4. A már működő vállalkozások mennyire nyitottak egy új adózási forma választására?

Szerintem nem igazán nyitottak a vállalkozások egy új adózási formára, ha valami bevált és jól működik nehezebb a váltás, kivétel, ha egy új adózási forma kedvezőbb feltételeket kínál a vállalkozó részére, pl. több jövedelme marad, mert kisebb az adókulcs, adókedvezményt

vehet igénybe, vagy bizonyos költségekkel csökkentheti adózás előtti nyereségét. Ugyancsak kedvező lehet, ha az adózáshoz kapcsolódó adminisztrációs terhe csökken a vállalkozónak, pl. mert az adminisztrációval kieső idejében pénzt keres. Jellemző, hogy az új adózási forma választása, a döntéshez szükséges információ megszerzésére is sajnálja a vállalkozó az idejét, így a szükséges információt, ötletet, javaslatot külső személytől, elsősorban könyvelőjétől, adótanácsadótól, vagy szakértőtől várja.

5. Az adótörvény változásokat hogyan élik meg a vállalkozások vezetői?

Szerintem nagyon nehezen, mert nem szeretik a változásokat, kivéve ha az számukra kedvezőbb feltételeket tartalmaz. Ha az állam, a kormányzat változtat, ott mocorog a gyanú a vállalkozókban, hogy ezt a változtatást azért eszközölik, mert az államra nézve kedvezőbb lesz, pl. nagyobb adóbevételt szeretne az állam egyben pedig ez azt is jelenti, hogy kevesebb marad a vállalkozónak. Minden új forma új feltételekkel, esetleg új eljárásokkal jár, amit el kell sajátítani, meg kell tanulni vagy alkalmazkodni kell hozzá.

6. Milyen javaslatot tenne Ön az adótörvény változások bevezetésével kapcsolatban?

Elsősorban azt, hogy kellőképpen történjen meg a tervezés, legyen hatástanulmány, legyen megfelelően előkészítve, vonják be az előkészítésbe az érintetteket, legyen megfelelő idő az átállásra, az új adózási forma választásához és a felkészülésre. Nem javasolt az év közbeni változtatás kényszere.

7. Milyen javaslatot tenne Ön az új KATA törvény bevezetésével kapcsolatban?

Elegendő lett volna a fizetendő KATA adót ésszerű (20-25%) mértékben megemelni.

8. Az új KATA törvény bevezetése után azok a vállalkozások, akik kikerültek a KATÁ-ból milyen adózási formát választottak? Mi segítette a választásukat? Milyen szempontok alapján hozták meg a döntésüket?

A legtöbben az átalányadózást választották. Leginkább meglévő vagy új könyvelőjük tanácsa javaslatai alapján. Fő szempont a fizetendő adó összege, különös tekintettel az átalányadózásban igénybe vehető éves adókedvezmények mértéke, amit KATA-sként nem vehettek igénybe (1,2 millió, 25 év alatti, családi adókedvezmény)

9. Ön szerint milyen sajátosságokkal rendelkező adónem lenne a legideálisabb a KKV szektor szereplői számára? (ha Ön fejleszthetné ki, hogyan alakítaná).

Adminisztrációs terhektől mentes, könnyen kiszámítható, elfogatható mértékű és hosszú távon stabil.

1. Véleménye szerint hogyan lehet egy vállalkozásnak jól jövedelemadózási formát választani?

A tevékenység ismerete, a vállalkozóval történt beszélgetés után a várható bevételek, költségek meghatározása után a lehetőségek közül a leghatékonyabb adózási mód választása.

2. Milyen szempontokat vesz Ön figyelembe, amikor egy vállalkozásnak adózási formát ajánl?

Vállalkozásoknak, vagy magánszemélyeknek fog szolgáltatni, pályázni szeretne-e, beruházások nagysága, hitel felvétele, a kalkulált jövedelem/eredmény alapján melyik adózási forma a kedvezőbb hosszú távon.

3. Milyen problémák merülhetnek fel az adózási forma választása során?

Nem a tervek szerint alakul a vállalkozás bevétele és a költsége, a vállalkozó tévesen mérte fel a lehetőségeket.

4. A már működő vállalkozások mennyire nyitottak egy új adózási forma választására?

Ha kedvezőbb az adózás, meg lehet győzni őket, hogy jobban járnak.

5. Az adótörvény változásokat hogyan élik meg a vállalkozások vezetői?

Ha megfelelő tájékoztatást ad a könyvelő, dönteni tudnak, folytatják-e a vállalkozást, vagy abbahagyják.

6. Milyen javaslatot tenne Ön az adótörvény változások bevezetésével kapcsolatban?

Legyen elegendő idő a törvények értelmezésére és a kapcsolódó törvényekben is legyen átvézetve a változás.

7. Milyen javaslatot tenne Ön az új KATA törvény bevezetésével kapcsolatban?

A mikro- és kisvállalkozóknak engedélyezném, hogy vállalkozásoknak is számlázhassanak, ne kelljen ez miatt más adózási módot választani.

8. Az új KATA törvény bevezetése után azok a vállalkozások, akik kikerültek a KATÁ-ból milyen adózási formát választottak? Mi segítette a választásukat? Milyen szempontok alapján hozták meg a döntésüket?

Általában az átalányadózás adói bizonyultak kedvezőbbnek, amelyik vállalkozásnak kevés a költsége. Az átalányadónál még azt is figyelembe kellett venni, hogy egyenletes-e a bevétel, vagy havonta nagyon eltérő, ezért volt akinek kevés költség mellett kedvezőbb volt a bevétel-költség = jövedelem alapú adózási forma.

9. Ön szerint milyen sajátosságokkal rendelkező adónem lenne a legideálisabb a KKV szektor szereplői számára? (ha Ön fejleszthetné ki, hogyan alakítaná)

A régi KATA-hoz hasonló, de jobban szűrném azokat a vállalkozásokat, akik munkaviszony helyett kényszer vállalkozók lettek.

